

สรุปการศึกษาดูงานของ

คณะข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

และตัวแทนเยาวชนประชาธิปไตย ณ ประเทศญี่ปุ่น

ระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน - ๓ ตุลาคม ๒๕๔๗

**สรุปการศึกษาตุงานของ
คณะข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
และตัวแทนเยาวชนประชาธิปไตย**

**ณ ประเทศญี่ปุ่น
ระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน - ๓ ตุลาคม ๒๕๔๗**

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โครงการศึกษาสถานการณ์การเผยแพร่ประชาธิปไตยในประเทศญี่ปุ่น

หลักการและเหตุผล

ในภูมิภาคเอเชียประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของตนเองมากที่สุดซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน ที่เป็นเช่นนั้นได้เพราะประชาชนในชาติได้รับการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตย โดยมีแนวทางและวิธีการสร้างความแข็งแกร่งให้กับระบียบแบบแผนที่เป็นเสรีประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

เพื่อเป็นการนำแนวทางและวิธีการเผยแพร่ประชาธิปไตยในประเทศญี่ปุ่นมาปรับใช้กับประเทศไทย เห็นสมควรจัดให้ผู้บริหารงานด้านการเผยแพร่ประชาธิปไตยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ประชาธิปไตยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และตัวแทนเยาวชนที่ผ่านการอบรมโครงการยุวชนประชาธิปไตย ได้ศึกษาดูงานด้านการเผยแพร่ประชาธิปไตยในประเทศญี่ปุ่นต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อนำความรู้และประสบการณ์มากำหนดเป็นแนวทางและวิธีการในการพัฒนางานด้านการเผยแพร่ประชาธิปไตยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๒. เพื่อศึกษาวิธีการสร้างเครือข่ายประชาธิปไตยของประเทศญี่ปุ่น และนำมาปรับใช้กับการสร้างเครือข่ายประชาธิปไตยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้ตัวแทนยุวชนประชาธิปไตยนำมาสร้างผลงานทางวิชาการด้านการสร้างเครือข่ายประชาธิปไตยที่เป็นรูปธรรม และมีพลังในการพัฒนาประชาธิปไตย
๓. เพื่อศึกษาวิธีการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยที่มีระเบียบแบบแผนเป็นเสรีประชาธิปไตยของประเทศญี่ปุ่น และนำมาเป็นแนวทางในการสร้างความเป็นระเบียบของสังคมให้กับเยาวชนรุ่นใหม่

กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้บริหารงานด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จำนวน ๖ คน
 - บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๐ คน
 - ตัวแทนยุวชนประชาธิปไตยที่ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมขยายผลจนประสบความสำเร็จ สามารถเป็นแบบอย่างได้ (ปี ๒๕๔๕-๒๕๔๗ รวม ๔ รุ่น ๆ ละ ๑ คน) จำนวน ๔ คน
 - เจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่ล่าม จำนวน ๑ คน
- รวมจำนวน ๒๕ คน

เป้าหมาย

จัดศึกษาดูงานการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในประเทศญี่ปุ่น ๑ ครั้ง

ระยะเวลาดำเนินงาน

๒๗ กันยายน - ๓ ตุลาคม ๒๕๔๗ รวม ๗ วัน

งบประมาณ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑,๗๕๐,๐๐๐ บาท

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

วิธีดำเนินงาน

- ขออนุมัติโครงการ
- ประชุมรวบรวมประเด็นสำคัญที่ต้องการศึกษาดูงาน
- ประสานงานกระทรวงการต่างประเทศ และสถานทูต

๔. นำคณะศึกษาดูงานประเทศญี่ปุ่น

- รัฐสภา/หน่วยงานที่มีหน้าที่ด้านการเผยแพร่ประชาธิปไตย
- โรงเรียน/สถาบันการศึกษาด้านการเมือง
- องค์กร/มูลนิธิเอกชนที่สนับสนุนกิจกรรมด้านการเมืองหรือมีบทบาทด้านการปลูกฝังระเบียบวินัยที่มีแบบแผนเป็นเสรีประชาธิปไตย
- อื่น ๆ

๕. รายงานและประเมินผลการศึกษาดูงาน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. งานด้านการเผยแพร่ประชาธิปไตยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ
๒. วิธีการสร้างเครือข่ายประชาธิปไตยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้รับการพัฒนา ตัวแทนยุวชนนำประสบการณ์มาสร้างผลงานทางวิชาการด้านการสร้างเครือข่ายประชาธิปไตยที่เป็นรูปธรรม และมีพลังในการพัฒนาประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น
๓. เยาวชนรุ่นใหม่ได้รับการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยที่มีระเบียบแบบแผนเป็นเสรีประชาธิปไตยถูกต้องเหมาะสม นำมาซึ่งความเป็นระเบียบของสังคมในอนาคต

ตัวชี้วัด

๑. แนวทางและวิธีการเผยแพร่ประชาธิปไตยของไทยได้รับการพัฒนา ร้อยละ ๘๐
๒. เครือข่ายประชาธิปไตยของไทยมีพลัง และมั่นคงร้อยละ ๗๕
๓. เยาวชนรุ่นใหม่มีระเบียบวินัยที่มีระเบียบแบบแผนเป็นเสรีประชาธิปไตยถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น ร้อยละ ๙๐

การติดตามประเมินผล

๑. สัมภาษณ์ ความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมโครงการหลังเสร็จสิ้นโครงการ
๒. รายงานผลของผู้เข้าร่วมโครงการหลังเสร็จสิ้นโครงการ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ _____

ที่ _____ วันที่ _____ ๑ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง อนุมัติข้าราชการและตัวแทนยุวชนประชาธิปไตยโดยเดินทางไปศึกษาดูงานการเผยแพร่ประชาธิปไตยในประเทศไทยญี่ปุ่น

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตามที่ท่านเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้อนุมัติหลักการให้นำเงินส่วนที่เหลือจ่ายโครงการยุวชนประชาธิปไตยไปศึกษาดูงานการเผยแพร่ประชาธิปไตย ณ ประเทศญี่ปุ่น นั้น

เพื่อให้การศึกษาดูงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ จึงขอปรับรายละเอียดโครงการพร้อมเสนอรายชื่อบุคคลและประมาณการรายละเอียดงบประมาณค่าใช้จ่ายเพื่อพิจารณา ดังนี้

๑. รายละเอียดโครงการที่ปรับใหม่ ตามเอกสารหมายเลข ๑

๒. รายชื่อบุคคล จำนวน ๒๕ คน ประกอบด้วย

๑. นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล	รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง
๒. นายพิฑูร พุ่มวิริญ	เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๓. นางพรพิมล ติรคุณโกวิท	ที่ปรึกษาด้านนโยบาย แผนและงบประมาณ
๔. นายคัมภีร์ คิษฐานรณ์	รองเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร
๕. นางวนิดา มาสะวิสุทธิ์	ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์
๖. นางสาวอัจฉราจวี นิ่มศิริ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานเผยแพร่ประชาธิปไตยฯ
๗. นางนุศรี ชัยสุวรรณ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานสื่อมวลชน
๘. นางอัจฉรา จูอินยอง	นักวิชาการโสตทัศนศึกษา ๑
๙. นางจิตตภางค์ เศษเดกิ่ง	วิทยากร ๖
๑๐. นายสุเทพ เอี่ยมคง	วิทยากร ๖
๑๑. นางฟ้าดาว คงนคร	นักประชาสัมพันธ์ ๖
๑๒. นางสาวตติจิตร ไกรวิบูลย์สุข	เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ ๕
๑๓. นายกะนองฤทธิ์ อรุณฤทธิ์	เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ๕
๑๕. นางสาวบังอร สุ่มงาม	นักประชาสัมพันธ์ ๕
๑๕. นายทิววัฒน์ ณรงค์แสง	นักประชาสัมพันธ์ ๕

- ๑๖. นายเชษฐา ทองอึ้ง วิทยากร ๕
- ๑๗. นางสาวลัดดาวัลย์ วัฒนเสถียร - นักประชาสัมพันธ์ ๔
- ๑๘ นายนิพนธ์ สุขวิสัย คิวแทนเยาวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๕ รุ่นที่ ๔
- ๑๙ นายสาขันธ์ หัสนัย คิวแทนเยาวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๖ รุ่นที่ ๑
- ๒๐ นายวันชนะ ชายขาว คิวแทนเยาวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๖ รุ่นที่ ๑
- ๒๑ นายอดิเรก นวลศรี คิวแทนเยาวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๖ รุ่นที่ ๒
- ๒๒ น.ส.ทิพย์ศรีน ภัทรนกุล คิวแทนเยาวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๖ รุ่นที่ ๒
- ๒๓ นายเสกสรร เนตรนิลพฤกษ์ คิวแทนเยาวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๗ รุ่นที่ ๑
- ๒๔ น.ส.ธิติมา นรินรัมย์ คิวแทนเยาวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๗ รุ่นที่ ๒
- ๒๕ นายอมรศักดิ์ เพ็ชรเนียม คิวแทนเยาวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๗ รุ่นที่ ๒

๓. ประมาณการรายละเอียดงบประมาณค่าใช้จ่าย จำนวน ๑,๗๔๓,๔๑๕.- บาท (หนึ่งล้านเจ็ดแสนสี่หมื่นสามพันสี่ร้อยสิบห้าบาทถ้วน) ตามเอกสารหมายเลข ๒

อนึ่ง การไปศึกษาดูงานครั้งนี้จะขอให้บริการบริษัทชนแชนด์ ทราเวล ดำเนินการในด้านที่พัก และจัดพาหนะในการเดินทางระหว่างการศึกษาดูงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนประธานรัฐสภาเพื่อโปรดพิจารณาและประธานคำริ

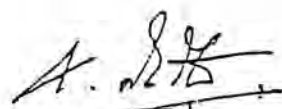
๑. อนุมัติให้บุคคลผู้มีรายชื่อดังกล่าวข้างต้นรวมจำนวน ๒๕ คน เดินทางไปศึกษาดูงานระหว่างวันที่ ๒๖ กันยายน - ๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ ณ ประเทศญี่ปุ่น และมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว

๒. อนุมัติเส้นทางการเดินทางกรุงเทพฯ - โอซาก้า - เกียวโต - ฮาโกเน่ - โตเกียว - กรุงเทพฯ

๓. อนุมัติประมาณการงบประมาณค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น จำนวน ๑,๗๔๓,๔๑๕.- บาท (หนึ่งล้านเจ็ดแสนสี่หมื่นสามพันสี่ร้อยสิบห้าบาทถ้วน) โดยเบิกจ่ายจากโครงการเยาวชนประชาธิปไตย

๔. อนุมัติให้ใช้บริการบริษัทชนแชนด์ ทราเวล ดำเนินการในด้านที่พัก และจัดพาหนะในการเดินทางระหว่างศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น

- ผู้ลงนามประธานอนุสภที่สาม
 ๖๓๓ ลก. ก.ค. ๕๗ ตามแนว
 แก่คุณคณบดี ASGP ในชื่อ
 ๖๓๓ ลก. ก.ค. ๕๗
 เป็นหลักฐานแนบ

 (นายกำภีร์ คีจฺจวน)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ๑ ก.ค. ๕๗

 (นายกำภีร์ คีจฺจวน)
 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เรียน ประธานสมัชชาแห่งชาติ
และประธานสภา

ท่านรองประธานสภา
ในฐานะ ส.ส. นครศรีธรรมราช

จาก ส.ส. ไทรบุรี นครศรีธรรมราช

สำหรับข้อดี ที่ท่านยกขึ้น ส.ส. ใน
ต่าง ๆ คือ มี ๑ คน ไปดูงานที่
สหภาพปศุสัตว์ในจังหวัดอื่น และมี
คน = บุคลากรของ ส.ส. ที่รับใช้ของ
พรรคท้องถิ่น ซึ่งได้ทำใน
ตัวแล้ว.

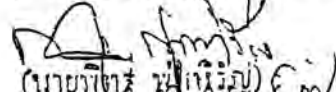
ซึ่งเรียนมาเพื่อไปทำเรื่อง

๑. อนุมัติ การเดินทางไปดูงานที่
สหกรณ์ต่าง ๆ ๒-๓ แห่ง - ๒.๓๑.๕๗

๒. อนุมัติ ค่าใช้จ่าย ๒๕๕๕ บาท
สำหรับซื้อที่แม่ (บันทึกตัวฉบับที่ ๑๑๒.๕๗)

๓. อนุมัติ ให้ไปเพื่อตรวจดู
๑. ๗๕๓, ๕๑๕. - ๓๓

๔. อนุมัติ ข้าราชการ ส.ส. นครศรีธรรมราช
ให้ลาพัก - ลาป่วย - ลาพักผ่อน - ลา
ไปศึกษาอบรม. ซึ่งหาคนแทน
ดำเนินการตามระเบียบต่อไป.

(นายวิชาญ วัฒนศิริ) อ.ม.
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ศาสตราจารย์ ดร. ตันวิจิตร

- เมื่อไปตรวจงาน ส.ส. นครศรีธรรมราช

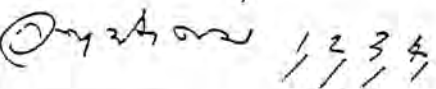
วันที่ ๑๑ - ๑๕.

- เมื่อจาก ส.ส. นครศรีธรรมราช

รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

๗ ๖ ๕ ๔ ๓ ๒ ๑

เรียน นายวิชาญ

(นายวิชาญ วัฒนศิริ)

ประธานสภา

๘ ๗ ๖ ๕ ๔ ๓ ๒ ๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สำนักประชาสัมพันธ์ โทร. ๐ ๒๖๕๖ ๓๑๓๖

ที่ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗ เลขที่การสภาผู้แทนราษฎร

เรื่อง ขออนุมัติควบคุมการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น เลขรับ ๑๒๕/ วันที่ ๑๐ ก.ย. ๕๗

เรียน รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตามที่ประธานรัฐสภา ได้อนุมัติให้ข้าราชการและตัวแทนชุมชนประชาธิปไตย จำนวน ๒๕ คน เดินทางไปศึกษาดูงานการเผยแพร่ประชาธิปไตยในประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ ๒๖ กันยายน - ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ นั้น

เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว เลขที่การสภาผู้แทนราษฎรติดภารกิจการประชุม ASGP ไม่สามารถร่วมเดินทางไปกับคณะศึกษาดูงานได้ เลขที่การสภาผู้แทนราษฎรจึงได้บัญชาให้นางบุญรักษา ชมชื่น ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติเดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะด้วย

จึงเรียนมาเพื่อนำเรียนเลขที่การสภาผู้แทนราษฎรเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติให้นางบุญรักษาฯ เดินทางไปศึกษาดูงานที่ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ ๒๖ กันยายน - ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ โดยมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราวได้ ตามระเบียบกระทรวงการคลัง

(Handwritten signature)

(นางสาวอัจฉราฉวี นิมศิริ)

เรียน เลขาธิการสม.

ผู้อำนวยการกลุ่มงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

(Handwritten note: เพื่อไปทบทวนคดี)

(Handwritten signature)

(นายกำมัลย์ คิมฐาภิรมย์)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ๑๐ ก.ย. ๕๗

นางเรียน ประธานสมช.แทนราษฎร

อนุมัติ

(Handwritten note: เพื่อไปทบทวนคดี กลุ่มคดีเป็นเดิมใบ... ตามโครงการของ ก.ค. ๑ และ...

(Handwritten note: ทราบเรื่อง... ทราบในวอเอน... เพาะ... แทนบุคคลที่ติดภารกิจ)

(นายสมศักดิ์ ปรีศนันท์กุล)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง รักษาการแทน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

๑๒/๑.๕/๑๗

(Handwritten signature)
(นายพิชิต คุ้มศิริ) เล.สมช.
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ _____

ที่ _____ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๗

สำนักงานประสานสภาผู้แทนราษฎร	
เลขที่: ๑๕๖/๒๕๔๗	เวลา: ๑๐.๑๕
วันที่: ๑๔ ก.ย. ๒๕๔๗	
ตำแหน่ง: เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร	

เรื่อง ขอปรับเปลี่ยนกำหนดการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น

เรียน เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร

ตามที่ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้อนุมัติให้ข้าราชการและยุวชนประชาธิปไตย จำนวน ๒๕ คน เดินทางไปศึกษาดูงานการการเผยแพร่ประชาธิปไตยในประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ ๒๖ กันยายน - ๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ นั้น

เนื่องจาก ในวันที่ ๒๖ กันยายน และวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ ที่นั่งผู้โดยสารชั้นประหยัดเต็ม จึงไม่สามารถเดินทางไปในวันดังกล่าวได้ จึงใคร่ขอปรับเปลี่ยนกำหนดการเดินทางจากระหว่างวันที่ ๒๖ กันยายน - ๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ เป็นระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน - ๓ ตุลาคม ๒๕๔๗

จึงเรียนมาเพื่อนำกราบเรียนประธานรัฐสภา เพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

(นายคัมภีร์ คิษฐากรณ์)

รองเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร

ทราบเรียน ประธานรัฐสภา

เพื่อโปรด พิจารณาร่างอนุมัติ ให้คณะของข้าราชการ และยุวชนประชาธิปไตย เปลี่ยนกำหนดการเดินทางไปศึกษาดูงานการเผยแพร่ประชาธิปไตยในประเทศญี่ปุ่น จากเดิมระหว่างวันที่ ๒๖ ก.ย. - ๒ ต.ค. ๒๕๔๗ เป็นระหว่างวันที่ ๒๗ ก.ย. - ๓ ต.ค. ๒๕๔๗

(นางคัมภีร์ สอากะอิน)

เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร รักษาการแทน

เลขานุการสภาผู้แทนราษฎร

15 ก.ย. ๔๗

อนุมัติ

(นายสุชน ชาติเครือ)

รองประธานรัฐสภา

15 ก.ย. ๒๕๔๗

**กำหนดการศึกษาดูงานของคณะข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
และตัวแทนเยาวชนประชาธิปไตย
ระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน - ๓ ตุลาคม ๒๕๕๗**

วันจันทร์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๗

เวลา ๒๑.๓๐ นาฬิกา

- พร้อมกันที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ อาคาร ๑
เคาน์เตอร์ ๑ สายการบินไทย

เวลา ๒๓.๕๐ นาฬิกา

- ออกเดินทางโดยสายการบินไทย เที่ยวบินที่ ทีจี ๖๒๒
สู่เมืองโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น

วันอังคารที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๗

เวลา ๐๗.๓๐ นาฬิกา

- ถึงสนามบินคันไซ เมืองโอซาก้า

เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา

- ดูงานเมืองการทอผ้าที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย
ดูงานปราสาทโอซาก้า

เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา

- รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา

- ดูงานการเผยแพร่ประชาธิปไตย วิถีชีวิตความเป็นอยู่
ของประชาชน

เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

- เดินทางเข้าพักที่โรงแรม OSAKA TOYO
เมืองโอซาก้า พร้อมรับประทานอาหารเย็น

วันพุธที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๗

เวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกา

- รับประทานอาหารเช้า

เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา

- ดูงานด้านวัฒนธรรม/สังคม ณ เมืองหลวงเก่า “ไซกุน”

เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา

- รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๗.๐๐ นาฬิกา

- ดูงานด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยที่มีระเบียบ
แบบแผน

เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา

- เดินทางไปสถานีรถไฟ BULLET TRAIN ไปเมืองนาโกย่า
เพื่อเข้าพักที่โรงแรม NAGOYA CASTEL
เมืองนาโกย่า พร้อมรับประทานอาหารเย็น

วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗

เวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกา

- รับประทานอาหารเช้า

เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา

- ดูนานด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบท

เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา

- รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๔.๓๐ - ๑๖.๓๐ นาฬิกา

- ดูนานด้านสิ่งแวดล้อม

เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา

- เดินทางเข้าพักที่โรงแรม FUJIKAWAGUCHIKO เมืองฮาโกเน่ พร้อมรับประทานอาหารเย็น

วันศุกร์ที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

เวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกา

- รับประทานอาหารเช้า

เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๐.๓๐ นาฬิกา

- ดูนานผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นบ้าน

เวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา

- ออกเดินทางสู่กรุงโตเกียว

เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา

- รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๕.๐๐ - ๑๗.๐๐ นาฬิกา

- ดูนานรัฐสภา

เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา

- เดินทางเข้าพักที่โรงแรม TOKYO SHIJUKU PRINCE กรุงโตเกียว พร้อมรับประทานอาหารค่ำ

วันเสาร์ที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

เวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกา

- รับประทานอาหารเช้า

เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๑.๐๐ นาฬิกา

- ดูนานด้านเศรษฐกิจ

เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา

- รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา

- ดูนานวิถีชีวิตประชาธิปไตยพื้นบ้าน

เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา

- เดินทางเข้าโรงแรมที่พัก พร้อมรับประทานอาหารเย็น

วันอาทิตย์ที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๗

เวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกา

- รับประทานอาหารเช้า

เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๑.๓๐ นาฬิกา

- ดูนานพระราชวังอิมพีเรียล

เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา

- รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

- ออกเดินทางสู่สนามบินนาริตะ

เวลา ๑๖.๕๕ นาฬิกา

- เดินทางกลับกรุงเทพฯ โดยสายการบินไทย เที่ยวบินที่ ทีจี ๖๗๗

เวลา ๒๑.๕๕ นาฬิกา

- เดินทางถึงกรุงเทพฯ

รายชื่อคณะผู้ร่วมเดินทางไปศึกษาดูงาน

๑. นางพรพิมล ธิระคุณโกวิท ที่ปรึกษาด้านนโยบาย แผน และงบประมาณ (หัวหน้าคณะฯ)
๒. นายคัมภีร์ ดิษฐาภรณ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๓. นางบุญรักษา ชมชื่น ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ
๔. นางวนิดา มาศะวิสุทธิ ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์
๕. นางสาวอัจฉราภรณี นิ่มศิริ ผู้อำนวยการกลุ่มงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ฯ (เลขานุการคณะฯ)
๖. นางนุศรี ชัยสุวรรณ ผู้อำนวยการกลุ่มงานสื่อมวลชน
๗. นางอัจฉรา จุฬินยง นักวิชาการโสตทัศนศึกษา ๗
๘. นางชิตสุภางค์ เตชเดกิง วิทยากร ๖
๙. นายสุเทพ เอี่ยมคง วิทยากร ๖
๑๐. นางฟ้าดาว คงนคร นักประชาสัมพันธ์ ๖
๑๑. นางสาวสตีจิตร์ ไตรพิบูลย์สุข เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ ๕ (ผู้ช่วยเลขานุการคณะฯ)
๑๒. นายคะนองฤทธิ์ อนุฤทธิ์ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ๕
๑๓. นางสาวบังอร สุ่มงาม นักประชาสัมพันธ์ ๕
๑๔. นายทิตวังนั ณรงค์แสง นักประชาสัมพันธ์ ๕ (ผู้ช่วยเลขานุการคณะฯ)
๑๖. นายเชษฐา ทองยิ่ง วิทยากร ๕
๑๗. นางสาวลัดดาวลัย วัฒนเสถียร นักประชาสัมพันธ์ ๔
๑๘. นายนิพนธ์ สุขวิสัย ตัวแทนยุวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๕ รุ่นที่ ๔
๑๙. นายสายัณห์ ทัสสัย ตัวแทนยุวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๖ รุ่นที่ ๑
๒๐. นายวันชนะ ชายขาว ตัวแทนยุวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๖ รุ่นที่ ๑
๒๑. นายอดิเรก นวลศรี ตัวแทนยุวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๖ รุ่นที่ ๒
๒๒. น.ส.ทิพย์ศรีน ภัคธนกุล ตัวแทนยุวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๖ รุ่นที่ ๒
๒๓. นายเสกสรร เนตรนิลพฤกษ์ ตัวแทนยุวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๗ รุ่นที่ ๑
๒๔. น.ส.ธิตีมา นรินรัมย์ ตัวแทนยุวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๗ รุ่นที่ ๒
๒๕. นายอมรศักดิ์ เพ็ชรเนียม ตัวแทนยุวชนประชาธิปไตย ปี ๒๕๔๗ รุ่นที่ ๒

สารบัญ

สรุปการศึกษาคุณภาพของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
และตัวแทนเยาวชนประชาธิปไตย ณ ประเทศญี่ปุ่น
ระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน - ๓ ตุลาคม ๒๕๔๗

สภาพทั่วไป

๑

รัฐสภาไคเอ็ต

๖

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

๒๐

ด้านเศรษฐกิจ

๕๔

ด้านสิ่งแวดล้อม

๖๕

ปัญหาในประเทศญี่ปุ่น

๗๔

สรุปการศึกษาของ คณะข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และตัวแทนยุวชนประชาธิปไตย ณ ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน - ๓ ตุลาคม ๒๕๔๗

ประเทศญี่ปุ่น : สภาพทั่วไป ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

ประเทศญี่ปุ่น ตั้งอยู่ห่างจากมหาสมุทรแปซิฟิกตอนเหนือ ทอดยาวลงมาเป็นรูปโค้งเล็กน้อยลงทางใต้ เกือบจรดกับฝั่งทะเลด้านตะวันออกของทวีปเอเชีย ทำให้มองดูเหมือนพระจันทร์เสี้ยว มีความยาวจากเหนือสุดถึงใต้สุด ประมาณ ๓,๐๐๐ กิโลเมตร ครอบคลุมตั้งแต่เส้นรุ้งที่ ๒๐ องศา ๒๕ ลิปดาเหนือ ถึง ๔๕ องศา ๓๓ ลิปดาเหนือ ประเทศญี่ปุ่น มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๓๗๗,๘๓๕ ตารางกิโลเมตร ซึ่งใหญ่กว่าประเทศสหราชอาณาจักรเล็กน้อย แต่มีขนาดประมาณ ๑ ใน ๙ ของประเทศอินเดีย และ ๑ ใน ๒๕ ของประเทศสหรัฐอเมริกาเท่านั้น

ลักษณะภูมิประเทศ

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศหมู่เกาะ ประกอบด้วยเกาะน้อยใหญ่มากมายประมาณ ๓,๙๐๐ เกาะ เกาะที่สำคัญ ๔ เกาะ เรียงลำดับจากเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดไปหาเกาะที่มีขนาดเล็กที่สุดคือ

๑. เกาะฮอนชู (๒๓๑,๐๑๒ ตารางกิโลเมตร)
๒. เกาะฮอกไกโด (๘๓,๕๑๗ ตารางกิโลเมตร)
๓. เกาะคีวชู (๔๔,๓๗๙ ตารางกิโลเมตร)
๔. เกาะชิโกกุ (๑๘,๘๐๐ ตารางกิโลเมตร)

เกาะฮอนชูครอบคลุมพื้นที่กว่า ๖๐% ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศญี่ปุ่น

ประชากร

ประมาณ ๑๒๖.๙๗ ล้านคน (พฤษภาคม ๒๕๔๕) อัตราการเติบโตของประเทศ คือ ร้อยละ ๐.๑๕% (๒๕๔๕) ซึ่งนับเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดเป็นอันดับที่ ๘ ของโลก ความหนาแน่นของประชากรประมาณ ๓๓๖ คน/ตร.กม.

เชื้อชาติ

เชื้อชาติญี่ปุ่น ในทางประวัติศาสตร์เชื่อกันโดยทั่วไปว่าบรรพบุรุษของชาวญี่ปุ่นได้แก่กลุ่มเผ่าพันธุ์หนึ่งที่เรียกในปัจจุบันว่า เผ่าพันธุ์ยามาโตะ ผสมกับคนที่อพยพมาจากแผ่นดินใหญ่ ได้แก่ จีน และเกาหลี ปัจจุบันคนต่างชาติกลุ่มใหญ่ที่อยู่ในญี่ปุ่น ได้แก่ ชาวเกาหลีและชาวจีน รวมทั้งเผ่าไอนุ ทั้งนี้ญี่ปุ่นไม่ถือว่าประเทศของตนมีชนกลุ่มน้อย

ศาสนา

ศาสนาใหญ่ ๆ มี ๒ ศาสนา คือ ศาสนาพุทธ และศาสนาชินโต นอกจากนั้นได้แก่ ศาสนาคริสต์และลัทธิขงจื้อ

ภาษา

ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาราชการ

การศึกษา

ภาคบังคับ ๙ ปี

อัตราการรู้หนังสือ

ร้อยละ ๙๙.๙

วันชาติ

วันที่ ๒๓ ธันวาคม : วันพระราชสมภพของสมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ (พ.ศ. ๒๔๗๖
หรือ ค.ศ. ๑๙๓๓)

เมืองหลวง

กรุงโตเกียว (Tokyo)

ภูมิอากาศ

มี ๔ ฤดูหลัก ที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน คือฤดูใบไม้ผลิ : (มีนาคม - พฤษภาคม)
อากาศอบอุ่นฤดูร้อน : (มิถุนายน - สิงหาคม) อากาศร้อนชื้นโดยมีช่วงฤดูฝนสั้น ๆ ประมาณ ๑ เดือน
ในช่วงต้นฤดู ฤดูใบไม้ร่วง : (กันยายน - พฤศจิกายน) อากาศอบอุ่น โดยมีพายุไต้ฝุ่นมากในช่วง
เดือนกันยายน ฤดูหนาว : (ธันวาคม - กุมภาพันธ์) อากาศหนาว มีหิมะตกมากทางภาคเหนือของ
ประเทศและฝั่งทะเลญี่ปุ่น ส่วนทางใต้และฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก อากาศจะอบอุ่นกว่า

สถานที่ที่ได้ไปศึกษาดูงาน

ในการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น ในครั้งนี้ คณะได้เดินทางไปยังสถานที่
ต่าง ๆ โดยเริ่มต้นที่เมืองโอซาก้า ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางการค้าและอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นภาคตะวันตก
และยังเป็นศูนย์กลางของการคมนาคมในภาคตะวันตกอีกด้วย โดยรถไฟด่วนพิเศษชินคันเซ็นและ
รถไฟสายอื่น ๆ ของการรถไฟแห่งชาติ รวมทั้งรถไฟสายต่าง ๆ ของบริษัทเอกชนก็เริ่มต้นจากเมืองนี้
เมืองเกียวโต เมืองหลวงเก่าของประเทศญี่ปุ่นเป็นที่รู้จักกันในฐานะเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรม
เก่าแก่และความเจริญรุ่งเรือง จึงมีโบราณสถานที่สำคัญมากมาย เช่น พระราชวังของสมเด็จพระจักรพรรดิ
ศาลเจ้าชินโตและวัดในพุทธศาสนาประมาณ ๑,๕๐๐ วัด บรรยากาศของเมืองเกียวโตอบอวลไปด้วย
ประวัติศาสตร์ของยุคสมัยที่มีแต่ความสงบสุขและความเจริญรุ่งเรืองทางศิลปะและวรรณคดี
ตลอดจนยุคทองของพระพุทธศาสนา และสถาปัตยกรรมที่เหลือตกทอดมาจนทุกวันนี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

รัฐสภาโตเกียว

ประเทศญี่ปุ่นมีระบบการปกครองแบบเสรีนิยมประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเหมือนกับประเทศไทย พลเมืองผู้ที่บรรลุนิติภาวะทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงและลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งระดับชาติและระดับภูมิภาคได้ ตามกฎหมายนั้น ๆ

รัฐธรรมนูญของญี่ปุ่น ซึ่งในบางครั้งเรียกกันว่า เป็น รัฐธรรมนูญสันติภาพ เนื่องจากการยืนยันในคำมั่นสัญญาเรื่องสันติภาพและการละทิ้งสงคราม รัฐธรรมนูญสันติภาพได้กำหนดบทบาทของสมเด็จพระจักรพรรดิ สิทธิและหน้าที่ของประชาชน หน้าที่ความรับผิดชอบของรัฐบาล รัฐสภา ศาล การทหาร องค์กรทางการเมือง และกฎอื่น ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของรัฐบาล

รัฐสภาของญี่ปุ่นเรียกว่า สภาโตเกียว ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีหน้าที่ในการพิจารณากฎหมายเป็นสำคัญ โดยกฎหมายต้องผ่านการเห็นชอบของทั้งสองสภามีกฎหมายเพียงบางฉบับที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติอีกครั้งหากวุฒิสภามีมติไม่เห็นชอบด้วย

นายกรัฐมนตรีเป็นสมาชิกของสภาโตเกียว และได้รับการเลือกตั้งจากสภาโตเกียว นายกรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งรัฐมนตรีเพื่อรับผิดชอบกระทรวงหรือทบวง ในการบริหารราชการแผ่นดินโดยรับผิดชอบต่อรัฐสภา

ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ตึกรัฐสภาโตเกียวในกรุงโตเกียว

สภาผู้แทนราษฎร มีสมาชิกจำนวน ๔๘๐ คน ประกอบด้วย

ลำดับที่	พรรคการเมือง	จำนวน
๑	Liberal Democratic Party (LDP)	๒๔๙
๒	Democratic Party of Japan and Club of Independents (DPJ)	๑๗๘
๓	New Komeito (NK)	๓๔
๔	Japanese Communist Party (JCP)	๙
๕	Social Democratic Party(SDP)	๖
๖	Independents (Ind)	๓
๗	Vacancies	๑
	รวม	๔๘๐

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี ประธานสภาผู้แทน
ราษฎรคนปัจจุบันคือ นายโยเฮ โคโนะ (Yohei Kono)

คณะข้าราชการและตัวแทนยูชน
ประชาธิปไตย รับฟังการบรรยายจาก
Mr.Yasushiko Hayashiyama
Assistant Director Foreign Affairs
Division International Affairs
Department House of Representative
เจ้าหน้าที่ผู้ให้การต้อนรับ

วุฒิสภา มีสมาชิกจำนวน ๒๔๒ คน ประกอบด้วย

ลำดับที่	พรรคการเมือง	สมาชิก
๑	Liberal Democratic Party	๑๑๔
๒	The Democratic Party and The Shin-Ryokufukai	๘๔
๓	New Komeito	๒๔
๔	Japanese Communist Party	๙
๕	Social Democratic Party	๕
๖	Independents	๖
	รวม	๒๔๒

วุฒิสภา มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๖ ปี แต่เลือกตั้งจำนวนกึ่งหนึ่งทุก ๆ ๓ ปี
ประธานวุฒิสภาคนปัจจุบัน คือ นายฮิโรยูกิ คุราตะ (Hiroyuki Kurata)

การเสนอกฎหมาย กระทำได้ ๓ ทาง ดังนี้

๑. คณะรัฐมนตรี
๒. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา
๓. คณะกรรมาธิการ

การพิจารณากฎหมาย

การออกกฎหมายเป็นอำนาจของรัฐสภาโตเอ็ด โดยที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีสิทธิเท่าเทียมกันในการเสนอกฎหมาย ร่างกฎหมายที่เสนอจะต้องจัดทำเป็นร่างที่สมบูรณ์ทั้งหลักการและเหตุผล แล้วจึงเสนอต่อสภาที่ตนสังกัด ในระหว่างเปิดสมัยประชุม

กระบวนการพิจารณากฎหมาย จะแตกต่างกันตามแต่ประเภทของผู้เสนอกฎหมาย ดังนี้

๑. การเสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา

๑.๑ การเสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๒๐ คน หากเป็นร่างที่เกี่ยวกับการเงิน จะต้องเป็นผู้รับรอง ๕๐ คน ให้เสนอร่างกฎหมายต่อสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณา เริ่มจากการรับร่างกฎหมายฉบับนั้นไว้พิจารณา จากนั้นส่งให้คณะกรรมการสามัญที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องพิจารณาในรายละเอียด เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมิมีมติให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป วุฒิสภาจะพิจารณาในรายละเอียดตามกระบวนการ หากมีการแก้ไขเพิ่มเติม เปลี่ยนไปจากร่างที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอ ให้วุฒิสภาส่งร่างแก้ไขเพิ่มเติมนั้นให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง หากไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม เป็นอันว่าร่างกฎหมายนั้นผ่านการพิจารณาของรัฐสภาแล้ว นำขึ้นทูลเกล้าฯ สมเด็จพระจักรพรรดิเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้ต่อไป

๑.๒ การเสนอโดยสมาชิกวุฒิสภา จะต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๑๐ คน หากเป็นร่างเกี่ยวกับการเงิน จะต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า ๒๐ คน ร่างกฎหมายฉบับนั้นจะต้องเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาก่อน เมื่อวุฒิสภาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงและเห็นชอบแล้วจึงเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป โดยสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาตามกระบวนการ เริ่มจากการรับร่างกฎหมายฉบับนั้นไว้พิจารณา จากนั้นส่งให้คณะกรรมการสามัญที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องพิจารณาในรายละเอียด เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมิมีมติให้ความเห็นชอบโดยที่ไม่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ ถือว่า ร่างนั้นผ่านรัฐสภาแล้ว โดยที่ไม่ต้องส่งให้วุฒิสภาพิจารณา หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมไปจากร่างเดิมให้ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป วุฒิสภาพิจารณาเพียงให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบเท่านั้น หากเห็นชอบ เป็นอันว่าร่างกฎหมายนั้นผ่านการพิจารณาของรัฐสภาแล้ว นำขึ้นทูลเกล้าฯ สมเด็จพระจักรพรรดิเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้ต่อไป

๒. การเสนอโดยคณะรัฐมนตรี มีวิธีการดำเนินการ ๒ แบบ หากเสนอต่อวุฒิสภามีกระบวนการเช่นเดียวกับเสนอโดยสมาชิกวุฒิสภา หากเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรจะมีกระบวนการเช่นเดียวกับเสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๓. การเสนอโดยคณะกรรมการ เป็นวิธีการที่กระชับ รวดเร็ว เพราะสามารถเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สามได้ทันที เพราะถือว่าผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการมาแล้ว เมื่อสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบแล้วเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามกระบวนการเช่นเดียวกับการเสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา

การอภิปราย

จัดสถานที่บริเวณด้านหน้าบัลลังก์ประธานสำหรับสมาชิก รัฐมนตรี และกรรมการที่ประสงค์จะอภิปราย การอภิปรายที่ที่นั่งของตนจะกระทำต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากประธาน

คณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มี ๒ ประเภท

คณะกรรมการสามัญ (Standing Committees) มีจำนวน ๑๗ คณะ	คณะกรรมการกิจการสภา (Committee on Cabinet)
	คณะกรรมการมหาดไทย (Committee on General Affairs)
	คณะกรรมการการยุติธรรม (Committee on Judicial Affairs)
	คณะกรรมการการต่างประเทศและความมั่นคง (Committee on Foreign Affairs and Defense)
	คณะกรรมการการเงิน (Committee on Financial Affairs)
	คณะกรรมการการศึกษา, ศิลปและวัฒนธรรม (Committee on Education, Culture and Science)
	คณะกรรมการสุขภาพ สวัสดิการและแรงงาน (Committee on Health, Welfare and Labour)
	คณะกรรมการการเกษตร, ป่าไม้ และประมง (Committee on Agriculture, Forestry and Fisheries)
	คณะกรรมการเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม (Committee on Economy and Industry)
	คณะกรรมการที่ดินและการขนส่ง (Committee on Land and Transport)

	คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม (Committee on Environment)
	คณะกรรมการนโยบายแห่งชาติ (Committee on Fundamental National Policies)
	คณะกรรมการงบประมาณ (Committee on Budget)
	คณะกรรมการตรวจสอบการเงินและบัญชี (Committee on Audit)
	คณะกรรมการการบริหารงานต่างประเทศ (Committee on Oversight of Administration)
	คณะกรรมการข้อบังคับและการบริหาร (Committee on Rules and Administration)
	คณะกรรมการการรักษาวินัย (Committee on Discipline)
คณะกรรมการพิเศษ (Special Committees) มีจำนวน ๖ คณะ	คณะกรรมการวิฤตการณ์ (Special Committee on Disasters)
	คณะกรรมการปัญหาโอกินาวาและภาคเหนือ (Special Committee on Okinawa and Northern Problems)
	คณะกรรมการปัญหาการเงินและการฟื้นฟูเศรษฐกิจ (Special Committee on Financial Issues and Revitalization of the Economy)

	คณะกรรมการระบบการเลือกตั้งและจริยธรรมทางการเมือง (Special Committee on Political Ethica and Election System)
	คณะกรรมการการสนับสนุนการฟื้นฟูด้านมนุษยธรรม กรณีประเทศอิรักและการตอบโต้ทางอาวุธ (Special Committee on Humanitarian Reconstruction Support for Iraq and Responses to Armed Attacks)
	คณะกรรมการปัญหาด้านการลักพาตัวชาวเกาหลีเหนือและ ปัญหาที่เกี่ยวข้อง (Special Committee on North Korean Abduction Issue and Related Matters)
ภารกิจการวิจัยด้านรัฐธรรมนูญ (Research Commission on the Constitution)	
สภาที่ปรึกษาด้านจริยธรรมทางการเมือง (Deliberative Council on Political Ethics)	

รัฐพิธีเปิดประชุมรัฐสภา

สมเด็จพระจักรพรรดิ เสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุม
สามัญทุกครั้ง ณ ที่ประชุมวุฒิสภา และพระราชทานพระราชดำรัสเปิดประชุม

สมัยประชุม มี ๓ ประเภท ดังนี้

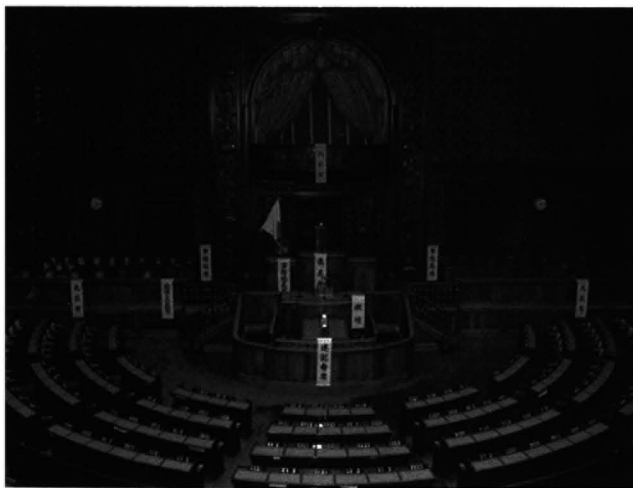
๑. สมัยประชุมสามัญ จะเริ่มต้นในเดือนมกราคมของทุกปี มีระยะเวลา ๑๕๐ วัน
๒. สมัยประชุมวิสามัญ จะมีขึ้นในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรีร้องขอ
๓. สมัยประชุมพิเศษ จะมีขึ้นในกรณีที่ประเทศมีเหตุฉุกเฉิน เร่งด่วน

วันประชุม

๑. การประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่ละสัปดาห์มีกำหนด ๓ วัน คือวันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา
๒. การประชุมวุฒิสภา แต่ละสัปดาห์มีกำหนด ๓ วัน คือวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

ห้องประชุม แบ่งออกเป็น

๑. ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร
๒. ห้องประชุมวุฒิสภา
๓. ห้องประชุมคณะกรรมการ

ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ห้องประชุมกรรมการ

การออกเสียงลงคะแนน (Vote) ประธานจะเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

๑. การขานชื่อ ตามลำดับหมายเลขประจำตัว
๒. การยื่นขึ้นแสดงตน
๓. การหย่อนบัตรออกเสียง ตามลำดับหมายเลขประจำตัว

สวัสดิการแก่สมาชิกสภา

๑. ระบบการประกันสุขภาพและรักษาพยาบาล
๒. บำนาญ
๓. ที่พักอาศัย (ขณะดำรงตำแหน่ง)
๔. รถประจำตำแหน่งที่สำคัญ ๆ
๕. เงินเดือนและค่าตอบแทน
 - ๕.๑ ประธาน จำนวน ๒,๓๐๐,๐๐๐ เยน
 - ๕.๒ รองประธาน จำนวน ๑,๗๖๐,๐๐๐ เยน
 - ๕.๓ สมาชิก จำนวน ๑,๓๔๐,๐๐๐ เยน
๖. ผู้ช่วยดำเนินงาน จำนวน ๓ คน แบ่งออกเป็น มาจากการเลือกโดยสมาชิกสภา ๒ คน และสำนักงานเลขาธิการเป็นผู้เลือก ๑ คน โดยผู้ช่วยดำเนินงานที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานเลขาธิการมีค่าตอบแทนสูงกว่าการคัดเลือกโดยสมาชิก
๗. การอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น สำนักงานพรรคการเมือง และห้องทำงานของสมาชิก เป็นต้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานรัฐสภาโตเกียว

๑. ด้านการรักษาความปลอดภัย

๑.๑ การเข้าไปยังภายในบริเวณรัฐสภาโตเกียว ฝ่ายรักษาความปลอดภัยจัดประเภทของผู้ที่มีความประสงค์แตกต่างกันออกไป และแต่ละกลุ่มจะจัดให้เข้าไปในช่องทางที่ต่างกัน เช่น ช่องทางสำหรับคณะนักท่องเที่ยวน ช่องทางสำหรับคณะนักเรียน นักศึกษาที่เข้ามาทัศนศึกษา หรือช่องทางสำหรับแขกที่เป็นทางการของรัฐสภา เป็นต้น

๑.๒ มาตรการรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด การตรวจอาวุธและวัตถุระเบิดระดับบุคคล ก่อนเข้าไปสู่อาคารรัฐสภา

๒. ด้านการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่และต้อนรับ

๒.๑ ศูนย์ประชาสัมพันธ์ก่อนการเข้าไปเยี่ยมชมยังสถานที่ภายในอื่น ๆ ที่มีความพร้อมทั้งสถานที่ การนำเสนอด้วย VDO PROJECTOR ขนาดใหญ่ การจัดบอร์ดแนะนำสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเป็นรายจังหวัดโดยอาศัยแผนที่ประเทศเป็นสื่อ นำ ระบบการสืบค้นข้อมูล

เยาวชนประชาธิปไตยให้ความสนใจบอร์ดแนะนำสมาชิกฯ และข้อมูลต่าง ๆ ภายในศูนย์ประชาสัมพันธ์

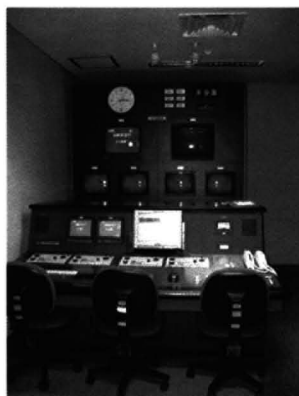
เอกสารเกี่ยวกับระเบียบวาระและรายงานการประชุมที่จัดให้ประชาชนและสมาชิกฯ ได้ศึกษาค้นคว้า

ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งคอมพิวเตอร์พื้นฐาน และระบบสัมผัส (TOUCH SCREEN) เพื่อ
สืบค้นรายงานการประชุม ระเบียบวาระการประชุม และข้อมูลอื่น เป็นต้น

๒.๒ การวางระบบสำหรับสื่อมวลชนผ่านเครือข่ายของ NHK ที่รัฐสภาอนุญาต โดยที่
สถานีวิทยุโทรทัศน์จะรับภาพข่าวผ่านระบบที่รัฐสภาวางไว้ให้ เพื่อป้องกันการบิดเบือนหรือการแข่งขัน
แก่งแย่งระหว่างสถานี

๒.๓ การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประกอบการเผยแพร่การประชุมคณะ
กรรมาธิการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของรัฐสภา

๒.๔ การจัดทำห้องควบคุมการบันทึกโทรทัศน์วงจรปิด ระบบเสียงภายในห้องประชุม
คณะกรรมการทุกห้อง ที่มีระบบการติดต่อเพื่อการเผยแพร่และบริการแก่สมาชิกโดยเสียค่าใช้จ่าย

ห้องควบคุมการบันทึกโทรทัศน์วงจรปิด

๓. ด้านการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์

๓.๑ รูปแบบพิพิธภัณฑ์เปิด ที่ผู้ประสงค์จะเข้าชมสามารถเข้าชมได้ตามวันเวลาที่กำหนดไว้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าชมได้โดยสะดวก

๓.๒ การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์ ทั้งการจำลองเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ การบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์

๓.๓ การจัดทำห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรจำลองที่มีความพร้อมสำหรับการนำชม การนำเสนอด้วยระบบที่ทันสมัย

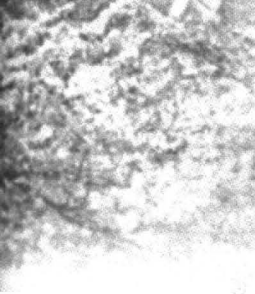
๓.๔ การแยกอาคารพิพิธภัณฑ์ออกจากอาคารสำนักงาน ทำให้สะดวกในการเข้าชม ผู้ประสงค์จะเข้าชมไม่ต้องผ่านระบบการรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด

ทั้งนี้ ภายใต้การบริหารงานพิพิธภัณฑ์ที่มีความเป็นอิสระ ที่แยกออกจากหน่วยงานอื่น ตามโครงสร้างการบริหารของสำนักงาน

พิพิธภัณฑ์รัฐสภาของประเทศญี่ปุ่น

สรุปการศึกษาดูงานของคณะข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และตัวแทนเยาวชนประชาธิปไตย
ณ ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน - ๓ ตุลาคม ๒๕๔๗

ภายหลังจบการบรรยายและชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในอาคารรัฐสภาโตเกียวแล้ว
นางพรทิมล ธีรคุณโกวิท ที่ปรึกษาด้านนโยบาย แผนและงบประมาณ
และนายคัมภีร์ ดิษฐากรณ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ได้มอบของที่ระลึกให้กับเจ้าหน้าที่ที่ให้การต้อนรับและถ่ายภาพหมู่ร่วมกัน

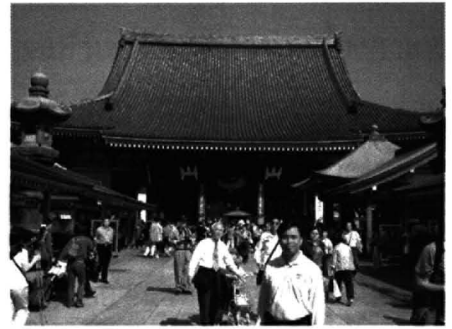
ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรมดั้งเดิมของญี่ปุ่นถูกกำหนดด้วยศาสนาชินโตและศาสนาพุทธซึ่งทั้งสองศาสนา
แทบแยกกันไม่ออกในญี่ปุ่น ทั้งพิธีกรรมและความเชื่อจะเชื่อมโยงกันอยู่เหมือนศาสนาพุทธกับ
พราหมณ์ในเมืองไทยและผลโดยตรงแห่งพิธีการของชินโตทำให้เกิดภักดีสามชั้นในใจของคนญี่ปุ่นและ
สังคมญี่ปุ่น คือ ความภักดีต่อครอบครัว ความภักดีต่อชุมชน ความภักดีต่อรัฐอันแสดงออกด้วยองค์
พระจักรพรรดิเป็นการนำมาซึ่งความรับผิดชอบและยึดในระเบียบแบบแผน

ปราสาททอง

วัดอาซากุซ่า

วัฒนธรรมญี่ปุ่นสมัยใหม่มีลักษณะเด่น คือ ความมีชีวิตชีวา ความริเริ่มสร้างสรรค์ และ
ความหลากหลายของวัฒนธรรม เช่น หญิงสาวญี่ปุ่นมีการฝึกฝนเกี่ยวกับพิธีชงน้ำชา การจัดดอกไม้ และ
การฟ้อนรำแบบดั้งเดิมโดยฝึกกันเป็นกลุ่มใหญ่ และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมสำหรับหญิง
สาวทั่วไป นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มกันฝึกไวโอลิน การแสดงดนตรีฝรั่งทั้งประเภทคลาสสิกและ
ประเภทที่อยู่ในความนิยมสมัยใหม่ สำหรับวงซิมโฟนี ออร์เคสตราหลายวงของประเทศญี่ปุ่นติดอันดับ
วงที่ดีที่สุดในโลก

ชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมมาก ดังจะเห็นได้ว่าในทุก ๆ ปี เขาถือเอาวันที่ ๓ พฤศจิกายน เป็น “วันวัฒนธรรมแห่งชาติ” ที่เป็นวันหยุดราชการ

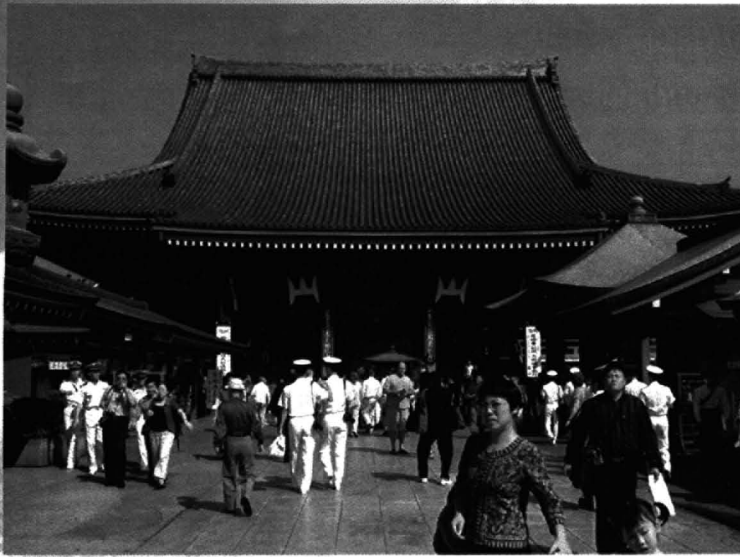
ชาวญี่ปุ่นมีลักษณะนิสัยที่ไม่ชอบให้ใครมีบุญคุณต่อตน ถ้าใครทำอะไรให้เขา เขาจะรีบหาทางตอบแทนโดยเร็วที่สุด เช่น ถ้าเราพาเขาไปเลี้ยงข้าวเสร็จแล้วเขาก็จะพาเราไปเลี้ยงกาแฟตอบแทนในคืนเดียวกันนั่นเอง โดยปกติเมื่อรับประทานอะไรร่วมกันแล้ว เขาจะหารค่าใช้จ่ายด้วยจำนวนคน นอกจากจะเป็นการเชิญโดยใครคนใดคนหนึ่ง หรืออีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้มีอาวุโสกว่า คนหนุ่มสาวที่ไปเที่ยวด้วยกันมักจะแบ่งกันออกค่าใช้จ่าย ความรู้สึกที่ไม่อยากเป็นหนี้บุญคุณของใครมีอยู่สูงมาก ถึงขนาดชวนเข้าบ้านก็ไม่ค่อยอยากเข้า ชวนขึ้นรถก็ไม่ค่อยอยากขึ้น ใครทำอะไรก็ไม่ค่อยอยากรับหลักความคิดดังกล่าวทำให้ชาตมนุษย์สัมพันธ์ในบางครั้ง

๑. ศาสนาและขนบธรรมเนียม

ศาสนา

ในประเทศญี่ปุ่น ทุกคนได้รับเสรีภาพทางศาสนา ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๐ กล่าวไว้ว่า “ไม่มีองค์กรทางศาสนาใดจะได้รับสิทธิพิเศษจากรัฐ หรือใช้อำนาจทางการเมืองไม่มีผู้ใดถูกบังคับให้เข้าร่วมเฉลิมฉลอง พิธีการหรือการประกอบกิจทางศาสนา รัฐและองค์กรของรัฐจะไม่มี การให้การศึกษาด้านศาสนาหรือกิจกรรมด้านศาสนาอื่นใด”

ปัจจุบันนี้ศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุดในประเทศญี่ปุ่นคือ ศาสนาพุทธ ซึ่งมีพุทธศาสนิกชน ๙๒ ล้านคน นับตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. ๑๙๘๕ ศาสนาคริสต์ก็มีการเผยแพร่เช่นกัน มีคริสตศาสนิกชนประมาณ ๑.๗ ล้านคน ในประเทศญี่ปุ่นเมื่อ ค.ศ. ๑๙๘๕ ในบรรดาศาสนาอื่น ๆ นั้นมีชาวมุสลิมประมาณ ๑๕๕,๐๐๐ คน ซึ่งรวมถึงผู้ที่มิใช่ชาวญี่ปุ่นที่พักอาศัยในประเทศเป็นการชั่วคราวด้วย

ศาสนาดั้งเดิมของประเทศญี่ปุ่นคือลัทธิชินโต ซึ่งมีรากฐานมาจากความเชื่อในวิญญาณของชาวญี่ปุ่นโบราณ ลัทธิชินโตได้พัฒนาขึ้นเป็นศาสนาสำหรับชุมชนโดยมีศาสนสถานและเทวดาคุ้มครองส่วนท้องถิ่นสำหรับครัวเรือน นับเป็นระยะเวลาหลายชั่วอายุคนแล้วที่ประชาชนได้ยกย่องวีรบุรุษและผู้นำที่โดดเด่นของชุมชนว่าเป็นพระเจ้าและเคารพบูชาวิญญาณของบรรพบุรุษของครอบครัว ลัทธิชินโตดำรงอยู่ควบคู่และในบางครั้งก็คาบเกี่ยวกับศาสนาพุทธปัจจุบันนี้ชาวญี่ปุ่นมากมายได้ปฏิบัติกิจตามลัทธิชินโตเมื่อประกอบพิธีแต่งงานและปฏิบัติตามแบบพุทธในงานศพ ศาสนาพุทธได้เผยแพร่เข้าสู่ประเทศญี่ปุ่นจากประเทศอินเดีย โดยผ่านจีนและเกาหลีเมื่อประมาณกลางศตวรรษที่ ๖ (ในปี ค.ศ.๕๓๘) หลังจากได้รับการอุปถัมภ์จากองค์สมเด็จพระจักรพรรดิ ศาสนาพุทธก็ได้รับการเผยแพร่โดยผู้มีอำนาจไปทั่วประเทศ ศาสนาพุทธในประเทศญี่ปุ่น เป็นพุทธศาสนาเถรวาท (พาทนะลำไใหญ่) ของเอเชียตะวันออก โดยปกติจะสั่งสอนถึงการบรรลุนิพพานในสรวงสวรรค์แก่ทุกคน นิกายต่าง ๆ ใน

ศาสนาพุทธของญี่ปุ่นปัจจุบันทั้งหมดกว่า ๑๐๐ นิกายเป็นส่วนหนึ่งหรือสืบทอดมาจากสาขาสำคัญของพุทธศาสนาซึ่งได้รับการนำเข้ามาหรือพัฒนาในประเทศญี่ปุ่นในยุคต้น ๆ ได้แก่ นิกายโจโด (Jodo) โจโดชิน (Jodo Shin) นิชิเร็น (Nichiren) ชิงงอน (Shingon) เท็นได (Tendai) และเซ็น (Zen)

วิธีการไหว้พระของคนญี่ปุ่นจะมีการจุดธูป ๑ ดอก เสร็จแล้วนำธูปไปปักลงในกระถางธูป และปิดให้ควันธูปเข้าหาตัวเราเพื่อความเป็นสิริมงคล จากนั้นโยนเศษสตางค์ลงไปในตู้รับบริจาคขนาดใหญ่แล้วปรบมือสองครั้งพร้อมกับตั้งจิตอธิษฐานขอพร

ภายในวัดส่วนใหญ่จะมีซุ้มขายเครื่องรางของขลังอยู่มากมาย อาทิ ตุ๊กตาขอพรตระกูล (Daruma) ส่วนใหญ่จะเป็นพวกเด็กนักเรียนที่จะสอบเอ็นทรานซ์หรือขอให้ปีนี้เจอแต่เรื่องดี ๆ ก็จะซื้อตุ๊กตาที่มีลักษณะตาโม่แล้วก็อธิษฐานโดยการวาดตาให้มันหนึ่งข้างเป็นสีดำ (Kuro) พอปลายปีหรือในช่วงปีใหม่พอเราคิดว่าคำอธิษฐานของเราสัมฤทธิ์ผลก็วาดตาให้อีกข้างหนึ่งแล้วเอาไปไว้ที่วัด ทางวัดก็จะทำการเผาหรือบางคนก็เก็บตุ๊กตาตัวนี้ไว้เป็นที่ระลึกก็ได้ และมีความเชื่ออีกอย่างหนึ่งว่าตุ๊กตาตัวนี้ใช้แทนคนเพื่อรับความลำบากของเราไปแทน

ตุ๊กตาไล่ฝนไว้ใช้สำหรับขอพรเพื่อไม่ให้ฝนตก หน้าฝนของญี่ปุ่นจะอยู่ในช่วงเดือนมิถุนายน อากาศจะร้อนอบอ้าวความชื้นสูง ฝนก็จะตกทั้งวันทั้งคืน ดังนั้นคนญี่ปุ่นจะไม่ค่อยชอบหน้าฝนกันจึงคิดตุ๊กตาไล่ฝนขึ้น คนญี่ปุ่นจะเรียกว่า “เทรุ เทรุ โบซุ” (Tero-teru-bozu) ตุ๊กตาตัวนี้จะทำจากกระดาษตามโรงเรียนต่าง ๆ จะมีการสอนให้เด็กทำตุ๊กตาเพื่อขอพรไม่ให้ฝนตก ส่วนใหญ่เด็ก ๆ มักจะทำตุ๊กตาตัวนี้ก่อนวันที่จะออกไปทัศนศึกษาเพื่อให้อากาศแจ่มใส

ตุ๊กตาคบไว้ใช้สำหรับเรียกเงินให้เข้ามาในกระเป๋าเราถือว่าเป็นตุ๊กตานำโชคอีกอย่างหนึ่ง ที่ได้รับความนิยมจากคนญี่ปุ่นและนักท่องเที่ยวที่ซื้อหามาเก็บไว้ในกระเป๋าคนละตัวสองตัว ตุ๊กตาคบส่วนใหญ่จะทำมาจากเซรามิก กระดาษหรือผ้าพับเป็นรูปกบมีขายตามบริเวณทางเข้าวัดหรือสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญต่าง ๆ

เทศกาลประจำปี

โดยสภาพภูมิอากาศ ประเทศญี่ปุ่นมี ๔ ฤดู คือ ฤดูใบไม้ผลิ (มีนาคม - พฤษภาคม) ฤดูร้อน (มิถุนายน - สิงหาคม) ฤดูฝนจะเป็นช่วงสั้น ๆ ประมาณ ๑ เดือน ฤดูใบไม้ร่วง (กันยายน -

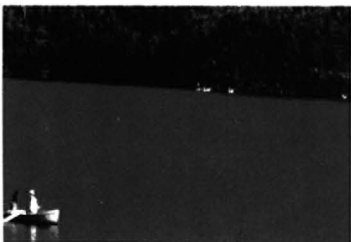

พฤศจิกายน) ฤดูหนาว (ธันวาคม - กุมภาพันธ์) และเทศกาลประจำปีหลายเทศกาลจะเกี่ยวข้องกับ
การเปลี่ยนของฤดู

เทศกาลปีใหม่ ชาวญี่ปุ่นเฉลิมฉลองการผ่านไปของหนึ่งปีและการมาถึงของปีต่อไป
ด้วยศรัทธาแรงกล้า ระยะเวลาแห่งการเฉลิมฉลองเรียกว่า “โชงัทสึ” (Shogatsu) ซึ่งในความหมาย
อย่างกว้าง ๆ หมายถึง เดือนแรกของปี ในวันที่ ๑ มกราคม ครอบครัวจะชุมนุมกันเพื่อดื่มเหล้าสาเก
แบบพิเศษ ซึ่งเชื่อกันว่าทำให้แน่ใจว่าจะมีชีวิตยืนยาว และรับประทานซูบแบบพิเศษที่ประกอบด้วย
ก้อนข้าวเหนียว และโดยทั่วไปจะจัดความทรงจำอันขมขื่นที่คงค้างอยู่จากปีที่แล้ว

ประชาชนจะประดับประดาทางเข้าบ้านด้วยกิ่งสนและฟู่ระย้าที่ทำจากฟาง ซึ่งเป็น
สัญลักษณ์ว่าจะช่วยป้องกันมิให้สิ่งชั่วร้ายเข้ามาแผ้วพาล และจะพาครอบครัวไปยังศาสนสถานเพื่อ
สวดมนต์ขอโชคลาภในปีที่จะมาถึงและไปเยี่ยมบ้านญาติและมิตรสหายเพื่อแลกเปลี่ยนคำอวยพรปีใหม่
ในปัจจุบันนี้เด็กส่วนใหญ่ใช้เวลาในวันหยุดหมกมุ่นอยู่กับเกมส์คอมพิวเตอร์ แต่ก็ยังคงมีเด็กอีกจำนวน
มากที่สนุกสนานกับการละเล่นในช่วงปีใหม่ตามขนบธรรมเนียมดั้งเดิม ได้แก่ การตีลูกขนไก่ การเล่น
ลูกข่าง การเล่นว่าวและการเล่นลูกเต๋าแบบญี่ปุ่น “สุโงะโระซุ” (Sugoroku) การเฉลิมฉลองวันปีใหม่
เป็นเทศกาลที่สำคัญที่สุดตามปฏิทินในประเทศญี่ปุ่นบริษัทและที่ทำการรัฐบาลทุกแห่งจะปิดทำการในระยะ
๓ วันแรกของปี

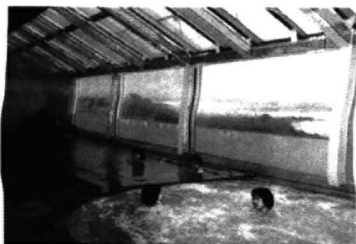

เนื่องจากคนญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีลักษณะเหมือนกันคือขยันทำงานทำให้ไม่ค่อยสนใจที่จะใช้เวลาว่างเพื่อไปพักผ่อนซึ่งอาจส่งผลทำให้เกิดความเครียดได้ รัฐบาลจึงได้ประกาศให้มีวันหยุดต่อเนื่องหรือที่เรียกว่า “สัปดาห์ทอง” (Golden Week) เพื่อเปิดโอกาสให้คนญี่ปุ่นไปท่องเที่ยวพักผ่อนกับครอบครัวบ้าง แต่คนญี่ปุ่นส่วนใหญ่มักชอบไปท่องเที่ยวต่างประเทศมากกว่าภายในประเทศเพราะเสียค่าใช้จ่ายพอ ๆ กันบางที่อาจเสียค่าใช้จ่ายถูกกว่า เช่น นิยมมาเที่ยวเมืองไทย เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง เป็นต้น

เทศกาลตุ๊กตา หรือ “ฮินะ มัทสึริ” (hina matsuri) จะมีขึ้นในวันที่ ๓ มีนาคม โดยครอบครัวที่มีลูกสาวจะจัดแสดงหมู่ตุ๊กตาเจ้านายชายหญิงในราชสำนักโบราณ และเฉลิมฉลองโดยการดื่มเหล้าสาเกสีขาวสหวานชนิดพิเศษ

วันเด็กได้มีการเฉลิมฉลองวันที่ห้าของเดือนห้าในประเทศจีนและญี่ปุ่นนับตั้งแต่ยุคโบราณในประเทศญี่ปุ่น เริ่มตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม เป็นวันหยุดแห่งชาติในปี ค.ศ. ๑๙๔๘ แม้ว่าจะเรียกว่าวันเด็ก แต่เทศกาลนี้จัดขึ้นสำหรับเด็กผู้ชายเพียงเท่านั้น ครอบครัวที่มีลูกชายจะแขวนธงรูปปลาการ์ตูนอกบ้าน ในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ของความแข็งแกร่งและจัดแสดงตุ๊กตารูปนักรบซามูไรและอาวุธภายในบ้าน และเฉลิมฉลองโดยรับประทานขนมพิเศษที่ทำจากแป้งข้าวเจ้า

เทศกาลสำคัญอื่น ๆ หนึ่งในบรรดาเทศกาลฤดูร้อนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของประเทศญี่ปุ่น และดึงดูดนักท่องเที่ยวมากทุกปี คือ เทศกาล “เนบุตะ” (Nebuta Festival) ซึ่งจัดขึ้นในจังหวัดอาโอโมริ (Aomori) และที่อื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศตอนต้นเดือนสิงหาคม เทศกาลนี้จะเสนอขบวนแห่ในยามค่ำคืน เป็นรถแห่ทำจากกระดาษขนาดใหญ่โต ภายในจุดไฟและทำเป็นรูปบุคคลที่มีชื่อเสียงทั้งในอดีตและปัจจุบัน กล่าวกันว่าเทศกาลนี้มีจุดเริ่มต้นจากพิธีกรรมที่เชื่อถือว่ากระทำเพื่อขจัดความวุ่นวายทางหาวนอน ทั้งนี้เพราะคิดกันว่า คำว่า “เนบุตะ” มาจากคำในภาษาญี่ปุ่นที่มีความหมายถึงความวุ่นวาย เทศกาล “โอคุนจิ” (Okunchi Festival) ของนางาซากิ ในเดือนตุลาคมเป็นเทศกาลเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยว มีชื่อเสียงแพร่หลายเพราะการเชิดสิงโต ซึ่งเริ่มต้นในประเทศจีนรถแห่ซึ่งทำเป็นรูปเรือสินค้าในยุคเอโดะ ปลาวาฬพ่นน้ำและสัญลักษณ์อื่น ๆ จะได้รับการแห่แทนเป็นขบวนไปทั่วเมือง

๒. การศึกษา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเอกภาพแห่งชาติ ในญี่ปุ่นมีการตั้งคณะกรรมการการศึกษาประจำท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดตำราเรียนเอง โดยต้องเป็นตำราที่กระทรวงศึกษารับรอง โดยหลักสูตรการศึกษาในระดับชั้นพื้นฐานอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างใกล้ชิด และในระดับมัธยมปลายนั้น การเตรียมตัวเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยก็มีผลทำให้การศึกษาเป็นแบบเดียวกันอย่างมาก ชาวญี่ปุ่นทุกคนได้รับการศึกษาเป็นแบบเดียวกัน ๑๒ ปี หรืออย่างน้อยที่สุด ๙ ปี ซึ่งไม่แตกต่างกันมากนักกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่คนถึงหนึ่งในสามสามารถเข้าเรียนได้

แม้ว่าการศึกษาในชั้นมัธยมปลาย (High School) จะมีใช้การศึกษามาตรับบังคับแต่ประมาณ ๙๖% ของเยาวชนญี่ปุ่นเรียนจบชั้นมัธยมปลาย ในจำนวนนี้ประมาณหนึ่งในสามเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย นับว่าเยาวชนญี่ปุ่นมีระดับการศึกษาสูงที่สุดในโลกแห่งหนึ่ง

ประชาชนส่วนใหญ่มีอัตราการรู้หนังสือสูงถึง ๙๙.๙% เด็กนักเรียนญี่ปุ่นจะมีนิสัยเรียบร้อยไม่มีการทะเลาะวิวาทหรือตีกันโดยเฉพาะเมื่ออยู่ในโรงเรียนนักเรียนจะเคารพกฎระเบียบและมีวินัยสูงมาก เด็กนักเรียนในเมืองใหญ่จะมีการแข่งขันทางการศึกษาสูงจึงทำให้เด็กค่อนข้างเก็บกด มีอัตราการฆ่าตัวตายมากขึ้นเนื่องจากการแข่งขันทางการศึกษานั้นเอง เช่น การสอบเอ็นทรานซ์เพื่อเข้ามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของประเทศ เพื่อจบมาจะได้มีงานทำ มีเงินเดือนและโอกาสความก้าวหน้าในอนาคตที่ดีกว่าคนอื่น ๆ และเป็นความภาคภูมิใจของตนเองและครอบครัวด้วย

นอกจากการศึกษาในสถาบันการศึกษาแล้ว ชาวญี่ปุ่นยังให้ความสนใจต่อการศึกษานอกสถาบันอย่างจริงจัง เช่น การอ่านหนังสือ นิสัยการรักการอ่านเป็นลักษณะที่เด่นมากของชาวญี่ปุ่น โดยพยายามอ่านหนังสือเพื่อหาหลักความคิดที่จะสามารถนำมาใช้ในชีวิตจริงของเขาให้ได้ เขาอยากรู้ว่า ปัญหาอยู่ตรงไหน จะมีวิธีแก้อย่างไรบ้าง บางคนอ่านคนเดียวไม่พอพยายามตั้งกลุ่มศึกษาขึ้นกับเพื่อนฝูงจำนวนหนึ่ง แล้วนำสิ่งที่อ่านมาถกเถียงกัน ทำให้เข้าใจอะไรได้ลึกซึ้งขึ้น และชาวญี่ปุ่นต่างยอมรับว่าวิชาความรู้ในทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมศาสตร์เป็นหัวใจของการพัฒนา วิชาความรู้ดังกล่าวได้ถูกค้นคิดและสะสมไว้ในโลกตะวันตกเป็นเวลานานนับร้อยนับพันปี แทนที่จะเริ่มค้นคว้าอะไรใหม่ทั้งหมดด้วยตนเอง ถ้าสามารถเรียนรู้จากครูในโลกตะวันตกได้ก็จะสามารถกระทำได้โดยรวดเร็ว และประหยัดกว่า

ดังนั้นรัฐบาลญี่ปุ่นจึงได้เร่งส่งเยาวชนของตนไปศึกษาหาความรู้จากสถาบันการศึกษาระดับสูงในยุโรป และอเมริกาเป็นจำนวนมากมาย เมื่อผู้ที่มีความรู้ดังกล่าวกลับมายังญี่ปุ่นแล้วก็ได้นำความรู้มาใช้ในการเป็นข้าราชการ ครูบาอาจารย์ การทหาร ตลอดจนงานในการผลิตทั้งทางเกษตรอุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม

ลักษณะที่เด่นชัดอีกประการหนึ่งของเยาวชนญี่ปุ่นที่ไปศึกษาต่างประเทศคือ ความรู้สึกว่าเขาดีของตนด้อยกว่าฝรั่งและจะต้องพยายามเอาชนะฝรั่งให้ได้ ดังนั้น พวกเขาจึงต้องพยายามทุ่มเททุกอย่างเพื่อหาความรู้ความคิดที่มีประโยชน์กลับมาสร้างชาติของตน แต่มีข้อสังเกตได้ว่าผู้หญิงญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีการศึกษาและหน้าที่การงานดีภายหลังเมื่อแต่งงานมีครอบครัวแล้วมักจะลาออกไปเป็นแม่บ้านคอยดูแลบุตรและสามีเพียงอย่างเดียวเพราะถ้าทำงานทั้งสองคนจะต้องเสียภาษีให้กับรัฐสูงมาก

๓. การยึดระเบียบแบบแผน เคารพกฎหมาย

การเคารพสิทธิของผู้อื่นเป็นเรื่องสำคัญ การเคารพกฎหมายทั่วไป การเคารพกฎจราจรและการมีน้ำใจให้แก่กันของผู้ใช้รถใช้ถนน มีให้เห็นโดยทั่วไปในประเทศญี่ปุ่น การเข้าคิว การตรงต่อเวลา การยึดถือเวลาเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่คนไทยไม่ค่อยจะได้เห็น ตัวอย่างเช่น กำหนดเวลาเปิดและปิดห้างร้านค้าเมื่อยังไม่ถึงเวลาร้านค้าทั้งหมดก็จะยังไม่เปิด ลูกค้าจะยืนเข้าแถวข้างถนนยาว

การเคารพภูกิจการและ
การข้ามถนนบนทางม้าลาย

โรงแรมและห้างร้านต่าง ๆ จะมีที่สำหรับใส่ร่มไว้บริการ

หลายสิบเมตรท่ามกลางสองฝั่งที่โปรยปราย และในขณะที่ห้างร้านเปิดบริการ ลูกค้าสามารถถือ
ข้าวของพะรุงพะรังจากข้างนอกเข้าไปในห้างร้านได้โดยไม่ต้องฝากของ โดยด้านนอกจะมีถุงสำหรับใส่
ร่มในขณะที่มีฝนตกไว้คอยบริการด้านหน้าพร้อมที่เขี่ยร่มเพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเปียกพื้นเฉอะแฉะภายในร้าน
และเวลาออกจากห้างร้านก็ชำระราคาเฉพาะสินค้าของห้างร้านเท่านั้น ไม่ต้องตรวจค้นสินค้าอื่น ๆ จาก
ลูกค้าเป็นการให้ความเชื่อถือซึ่งกันและกัน ถึงเวลาเลิกทำการก็จะแจ้งให้ลูกค้าทราบก่อนล่วงหน้า
หลังจากปิดแล้วลูกค้าจะสอบถามอะไรก็จะมีคำตอบจากพนักงาน ยกตัวอย่างเช่น คุณป้าคนหนึ่ง
เป็นพนักงานของโรงแรมคาวากูชิโกะโฮเต็ล เมื่อคณะเดินทางไปถึงแก่จะให้การต้อนรับเป็นอย่างดี
นำคณะพวกเราไปรับประทานอาหารให้บริการเป็นอย่างดีที่สุด พูดภาษาไทยได้หัดหน่อย เช่น สวัสดิค๊ะ
ขอบคุณค๊ะ น่ารักจัง และในช่วงสนทนาการก็เดินร่ายอย่างสนุกสนาน ครั้นเวลาล่วงเลย ๔ ทุ่มไป
ถามอะไรก็ไม่พูด หน้าตาที่เคยยิ้มแย้มก็เรียบเฉย รุ่งเช้าอีกวันก็ให้บริการกับคณะพวกเราเป็นอย่างดี
ด้วยหน้าตาที่ยิ้มแย้มแจ่มใสเหมือนเดิม หลายคนก็แปลกใจที่เห็นอาการแปลก ๆ เลยมารู้ทีหลังว่า
๔ ทุ่มไปแล้วเป็นเวลาเลิกงาน ก็จะเลิกทำหน้าที่ทั้งหมด ส่วนตอนเช้าเมื่อถึงเวลางานก็จะปรับหน้า
ทำงานอีก นี่คือนิสัยที่คนไทยไม่คุ้นเคย

คนญี่ปุ่นเป็นคนรักงานจริง ความขยันของชาวญี่ปุ่นเป็นลักษณะที่เด่นที่สุดของชาว
ญี่ปุ่นอย่างหนึ่ง คนที่ทำงานจะตื่นแต่เช้าตรู่และกว่าจะกลับบ้านก็ตึกดิน บางคนทำงานนอกเวลา

กว่าจะกลับถึงบ้านก็เที่ยงคืน บางคนต้องเข้าโรงแรมข้างบริษัทพักอยู่ในช่วงที่มึนงานซุก หรือมีโรงแรม
แคปซูลไว้นอนเพียงอย่างเดียวใกล้ ๆ สถานีรถไฟ โดยปกติคนงานญี่ปุ่นจะทำงานในวันเสาร์ครึ่งวัน บาง
คนก็ทำงานในวันเสาร์เดือนละ ๒ ครั้ง

คนญี่ปุ่นส่วนมากมุ่งทำงานก็เพราะอยากเห็นความเจริญขององค์กรที่ตนสังกัดอยู่
ต้องการเห็นองค์กรของตนขยายต่อไปเรื่อย ๆ จากเล็กเป็นใหญ่ เขาถือว่าถ้าองค์กรเจริญขึ้นฐานะส่วน
ตัวของเขาก็จะดีขึ้นไปเอง การที่คนญี่ปุ่นขยันมากเช่นนี้ก็เพราะว่า เขาอาศัยอยู่ในเมืองหนาวและมี
เวลาจำกัดเพราะภัยธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว พายุไต้ฝุ่น พายุหิมะถล่ม จึงต้องเตรียมสะสมอะไรไว้
รับมือและการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ เช่นมีพื้นที่จำกัดเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร ไม่มีน้ำมัน
แร่ธาตุและสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ในการอยู่กิน และคนญี่ปุ่นได้ชื่อว่ามีมารยาทที่ดีชอบต่อหน้าที่การทำงานสูงมาก
ทำอย่างดีที่สุดทุ่มเททั้งแรงกาย ใจ และสมองเข้าด้วยกัน เครื่องจักรระเบียบวินัย ดังจะเห็นได้จาก
เมื่อชาวญี่ปุ่นถอดรองเท้าเขาจะหันเอาหัวรองเท้าออก เมื่อจอดรถยนต์ก็จะเอาหัวรถออกทำให้ลำบาก
ในเวลาจอดแต่สะดวกเวลาออกรถ คนญี่ปุ่นจะไม่ยอมใส่รองเท้าในบ้านโดยเด็ดขาด แต่จะใส่รองเท้า
แตะในบ้าน ถ้าเข้าไปในบ้านชาวญี่ปุ่นแล้วจะเห็นได้ว่าเขาจัดข้าวของไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ความ
รักความสะอาด รักสวยรักงาม เชิดชูวัฒนธรรมทำให้คนญี่ปุ่นอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เจริญหูเจริญตา ทำให้
อารมณ์แจ่มใส ช่วยพัฒนาจินตนาการ ทำให้คนญี่ปุ่นสามารถคิดอะไรแปลก ๆ ใหม่ ๆ ได้อยู่เสมอสิ่ง
เหล่านี้เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้ญี่ปุ่นเจริญเร็วกว่าประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย

๔. การสืบทอดทางวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรม

ญี่ปุ่นมีการสืบทอดทางวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมได้อย่างเหมาะสม ทั้งวัฒนธรรมเก่า
และวัฒนธรรมใหม่ เป็นไปตามสภาพการณ์ทั้งวัฒนธรรมการใช้ชีวิต การแต่งกาย การกิน ตลอดจนทั้ง

การอาบน้ำและอื่น ๆ รวมถึงการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมเก่าแก่ในสมัยโบราณให้คงสภาพที่สวยงามดู
เพิ่งปลูกสร้างเสร็จได้ไม่นาน เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาประวัติความเป็นมาได้อย่างถูกต้อง ดังที่
ปรากฏเด่นชัด เช่น ปราสาทต่าง ๆ บ้านเรือนแบบเก่าในอดีต ถนนหนทางที่สะอาดสะอ้าน การแต่ง
กายด้วยชุดประจำชาติ ซึ่งสามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปท่ามกลางตึกสูง รถราจำนวนมากผู้คนสัญจรไป
มาชวักชว่ และการแต่งกายที่สุดโต่งของวัยรุ่น

๕. อาหารการกิน

ตามปกติคนญี่ปุ่นรับประทานอาหารวันละ ๓ มื้อ คือ อาหารเช้า อาหารกลางวัน อาหาร
เย็น มื้อกลางวันมักจะเป็นมื้อเบา ๆ และอาหารเย็นเป็นมื้อที่หนักที่สุด
อาหารเช้าโดยทั่วไปประกอบด้วย ข้าวสุก ซุปเต้าเจี้ยว และผักดอง
อาหารกลางวัน จะเป็นอาหารชุดที่จัดเตรียมไว้ในกล่องเรียกว่า “เทโอะคุ”
อาหารเย็นมีอาหารมากชนิดที่สุดและเป็นมื้อที่สำคัญที่สุดของวัน จะมีเนื้อปลา หรือผัก
ต้มหรือผัดเพิ่มขึ้นจากข้าวซูปเต้าเจี้ยว และผักดอง คนญี่ปุ่นมักจะเจรจาธุรกิจกันระหว่างรับประทาน
อาหารเย็นมากกว่าระหว่างรับประทานอาหารกลางวันเหมือนคนในประเทศตะวันตก การที่ประเทศ
ญี่ปุ่นมีภูมิประเทศเป็นเกาะอยู่กลางมหาสมุทร ทำให้อาหารการกินอุดมสมบูรณ์ไปด้วยกุ้ง หอย ปู ปลา
และสาหร่ายทะเล ดังนั้นกับข้าวของญี่ปุ่นส่วนใหญ่จึงทำมาจากทะเล แม้ว่าอาหารทะเลและเครื่องเทศ
จะมีให้เลือกน้อยก็ตาม แต่ญี่ปุ่นก็มีวิธีหุงต้มและเก็บรักษาเนื้อปลามากมายอย่าง ที่ทำให้อาหารแต่ละมื้อ
อุดมสมบูรณ์ไปด้วยรสชาติ และคุณค่าทางโภชนาการ ในญี่ปุ่นจะมีการรับประทานปลาดิบ ปลาอย่าง ต้ม
นึ่งไอน้ำ ทอด และตากแห้ง หรือหมักเกลือ หรือซูปเต้าเจี้ยว ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้โภชนาการ
ของชาวญี่ปุ่นมีความหลากหลายมากขึ้นได้แก่ การนำวิธีหุงต้มและปรุงอาหารแบบใหม่ ๆ เข้ามาใช้

ข้าวเป็นอาหารหลักของคนญี่ปุ่นมาโดยตลอด แม้แต่ในปัจจุบันก็ยังคงถือว่าอาหารชนิดอื่น ๆ เป็นที่รองรองจากข้าวญี่ปุ่นมีเมล็ดสั้น เรียกว่าพันธุ์จาบังนิกา ซึ่งต่างจากข้าวเมล็ดยาวที่เรียกว่า พันธุ์อินดิกา เมื่อไม่นานมานี้อาหารตะวันตก เช่น ขนมปัง สปาเก็ตตี้ และอื่น ๆ ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง แต่คนส่วนมากก็ยังคงคิดว่าข้าวเป็นอาหารที่สำคัญที่สุด อาหารเสริมหลักคือ อาหารทะเลและผักแต่มีการบริโภคเนื้อเพิ่มมากขึ้น

โดยทั่วไปอาหารญี่ปุ่นล้วนเป็นอาหารที่ยังคงสภาพที่ใกล้เคียงธรรมชาติมากที่สุด มีการเสริมแต่งรสชาติให้น้อยที่สุดจะเห็นได้จากตามซูเปอร์มาร์เก็ตมีการจำหน่ายอาหารสำเร็จรูปเป็นชุด ๆ และจะมีการพิมพ์ข้อมูลทางด้านคุณค่าและโภชนาการทางอาหาร จำนวนแคลลอรี่ไว้เกือบทุกชนิด

คนญี่ปุ่นมักจะไม่เชิญแขกไปรับประทานอาหารที่บ้านแต่จะเชิญไปรับประทานอาหารที่ภัตตาคารหรือที่โรงแรมแบบญี่ปุ่น บ้านญี่ปุ่นส่วนมากจะมีห้องแบบตะวันตกที่เก็บไว้สำหรับรับรองแขก สมาชิกในครอบครัวจะไม่ใช้ห้องรับรองพิเศษนี้ในชีวิตประจำวัน แต่จะใช้ห้องนั่งเล่นทุกวัน อย่างไรก็ตาม เครื่องดื่มที่เสิร์ฟแขกที่บ้านคือ น้ำชากับขนมต่าง ๆ และมักจะไม่เสิร์ฟอาหารทั้งมือ ครอบครัวญี่ปุ่นนิยมรับประทานอาหารนอกบ้านกันมากขึ้น นอกจากจะทำให้ได้คุณค่าทางโภชนาการแล้ว ยังช่วยให้ได้รับความบันเทิงอีกด้วย

สำหรับในเมืองหลวงใหญ่ ๆ เช่น โตเกียวคนจะนิยมกินอาหารชุดโดยเฉพาะอาหารมื้อกลางวันสำหรับพวกชะระริมัง (คนที่ทำงานกินเงินเดือน) โดยจะทำขายในราคาพิเศษตั้งแต่ช่วง ๑๑.๓๐-๑๔.๐๐ นาฬิกา หรือที่รู้จักกันดีว่าอาหารชุด หรือ เทโชคุ อาหารชุดที่ว่าเป็นอาหารญี่ปุ่น เช่น ชุดเทมปุระจะมีกุ้งชุบแป้งทอด ๑-๒ ตัว พักทอง ฟริกหยวกฝรั่ง หรือไม้ก๊อบลาหมีก มะเขือฝรั่ง ผักกาดสด บด น้ำจิ้มเทมปุระ ชุปถั่วเหลือง หรือชุบมิโซะ ข้าวเปล่า และผักดอง เมื่อเข้าร้านญี่ปุ่น พนักงานจะเสิร์ฟน้ำชาญี่ปุ่นหรือน้ำเย็นให้ และทันทีที่พนักงานเอาน้ำมาให้ หมายความว่าแขกจะต้องพร้อมที่จะสั่งอาหาร ดังนั้นทุกครั้งที่เราเข้าร้านอาหารญี่ปุ่น จะมีอาหารโชว์ในตู้กระจกหน้าร้านว่ามีอะไรบ้างควรคิดรายการที่จะสั่งไว้ล่วงหน้าเพื่อความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

๖. สื่อสารมวลชน

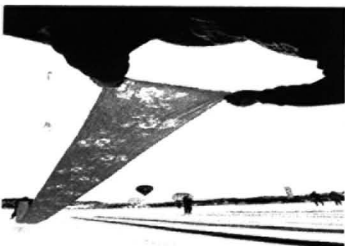
ญี่ปุ่นมีเครือข่ายโทรทัศน์ที่ครอบคลุมอยู่ทั่วประเทศ และให้ข่าวสารแก่ทุกคนเหมือน ๆ กัน ก่อให้เกิดความคิดอ่านแบบเดียวกัน โทรทัศน์มีบทบาทมากกว่าสิ่งอื่นใดในการทำให้ชาวเมืองกับชาวชนบทในญี่ปุ่นมีค่านิยมและทัศนคติไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าโทรทัศน์มีบทบาทในการเสริมการศึกษาของประชาชนอย่างมากที่สุดประการหนึ่ง มีการสำรวจเปรียบเทียบในระดับสากลแล้วว่า ชาวญี่ปุ่นดูทีวีในแต่ละวันนานที่สุดในโลกชาติหนึ่ง รายการที่คนญี่ปุ่นชอบดูมากที่สุด คือ ข่าวและรายการสารคดีในทุกเมืองจะมีทีวีของรัฐบาล คือ เอ็น.เอช.เค อยู่สองช่องที่ไม่มีการโฆษณาเลย แต่เขาจะเก็บเงินจากผู้ชมทั่วประเทศ ช่องหนึ่งเป็นช่องที่ออกรายการทั่ว ๆ ไป อีกช่องหนึ่งเป็นช่องการศึกษาที่มีการสอนภาษาต่างประเทศที่สำคัญหลายภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน รัสเซีย สเปน จีน และเกาหลี นอกจากนั้นยังมีรายการเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และสารคดีทั้งภายในและต่างประเทศอยู่ตลอดเวลา อาจกล่าวได้ว่าทีวีเป็นมหาวิทยาลัยที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งก็ว่าได้

การจัดระบบโทรทัศน์ของญี่ปุ่นคล้ายคลึงกับของประเทศอังกฤษมากกว่าสหรัฐอเมริกาแต่รายการต่าง ๆ ส่วนมากคล้ายกับของสหรัฐอเมริกา มีสถานีโทรทัศน์ของรัฐสองสถานี คือ ๑. เอ็น. เอช. เค. ๒. สถานีโทรทัศน์ของเอกชน ๕ สถานี

๑. เอ็น.เอช.เค. ซึ่งดำเนินการโดยงบประมาณที่ได้จากภาษีที่เก็บจากผู้มีเครื่องรับรายการส่วนมากได้แก่การสอนภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ และวิชาอื่น ๆ

๒. สถานีโทรทัศน์เอกชน มีรายการต่าง ๆ เช่น ข่าว ละคร ภาพยนตร์ การแสดงตลก ขบขัน เป็นต้น ซึ่งมีรายการออกอากาศครอบคลุมไปเกือบทั่วประเทศ และมีรายได้จากการโฆษณา

หนังสือพิมพ์ญี่ปุ่นมีรูปแบบและเนื้อหาเหมือน ๆ กัน คือ หนังสือพิมพ์ภาคเช้ามีเพียง ๒๔ หน้า ส่วนภาคบ่ายมีน้อยกว่านั้น เนื้อหาสำหรับโฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์มีขนาดค่อนข้างเล็ก ยกเว้นหน้าโฆษณาย่อย โฆษณาหนังสือและวารสาร ข่าวสำคัญอยู่หน้าแรก ส่วนข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ และข่าวต่างประเทศจะเป็นปลีกย่อยลงไป รวมทั้งบทบรรณาธิการ จดหมายคอลัมน์พิเศษ คอลัมน์ศิลปะ และการแสดงต่าง ๆ ตลอดจนข่าวประจำท้องถิ่นและอื่น ๆ พิมพ์อยู่ในหน้าตรงกันในหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ จุดอ่อนที่สำคัญของหนังสือพิมพ์ญี่ปุ่น คือ มีรูปแบบและเนื้อหาที่เหมือน ๆ กันไปหมด มีบทความหรือ

บทวิเคราะห์ที่มีทัศนะเป็นของตนเองน้อย ชาวพาดหัวและบทบรรณาธิการก็มักออกมาคล้าย ๆ กัน
เกือบทุกฉบับและหนังสือพิมพ์ใหญ่ ๆ ทุกฉบับยึดแนวทางเป็นกลางทางการเมือง

วารสารรายสัปดาห์และรายเดือน มีบทบาทในระดับชาติน้อยกว่าหนังสือพิมพ์รายวัน และมีเนื้อหาในแนวต่าง ๆ กัน มีวารสารรายเดือนหรือที่เรียกว่า “วารสารทั่วไป” เพียงไม่กี่ฉบับ โดย
ปกติคนญี่ปุ่นจะรับหนังสือพิมพ์ครอบครัวละอย่างน้อยหนึ่งฉบับ หนังสือพิมพ์ของเขาจะมีภาคเช้า (ฉบับ
ใหญ่) และภาคค่ำ (ฉบับเล็ก) ทำให้เขาสามารถติดตามข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ เมื่อไปถึงที่ทำงานแล้ว
จะมีหนังสือพิมพ์อีกหลายฉบับที่จะเลือกอ่านได้ฟรี ทำให้ได้ข่าวสารจากทัศนะต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง

๗. มารยาทในที่สาธารณะ

มารยาทจราจร

ในเมืองใหญ่อย่างโอซาก้า โตเกียว มีการจราจรที่หนาแน่นทำให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็น
เมืองเล็ก หรือเมืองใหญ่ต้องใช้จักรยานสองล้อเป็นพาหนะที่ช่วยแบ่งเบาการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว
รวมทั้งขนส่งสาธารณะเพื่อประหยัดพลังงานทั้งไฟฟ้า แก๊ส น้ำมัน ลดการทำลายด้านสิ่งแวดล้อมและ
การจะซื้อรถได้นั้นจะต้องมีที่จอดรถเสียก่อนถึงจะซื้อรถ คนญี่ปุ่นนิยมใช้ระบบขนส่งได้แก่ รถด่วน
ชินคันเซน รถไฟใต้ดิน และรถประจำทางได้ไม่น้อย ไม่ว่าเมืองไหน ๆ ก็มีการจัดเลนจักรยานที่คู่ขนาน

ไปกับถนนทุกสาย คนญี่ปุ่นไม่ว่าจะเป็นแม่บ้าน นักธุรกิจในชุดสูท หรือวัยรุ่นนิยมปั่นจักรยานกันทุกคน โดยมารยาทจราจรนั้น “คนญี่ปุ่นเป็นคนซีเคร็งใจ และมักจะนึกถึงคนอื่นก่อนเสมอ อย่างการสตาร์ทรถเขาจะไม่สตาร์ทรถแล้วนั่งเปิดแอร์เย็นเพราะกลัวว่าสตาร์ทรถอยู่กับที่นาน ๆ ควันจากท่อไอเสียจะรบกวนคนที่อยู่แถวนั้น” การหยุดรถให้คนข้ามถนนบนทางม้าลาย คนญี่ปุ่นจะไม่ขับรถเร่งถ้าเห็นคนกำลังจะข้ามถนนและจะหยุดรถให้ในทันที นอกจากคนญี่ปุ่นจะมีมารยาทดีแล้ว กฎหมายจราจรของที่นี่ก็เข้มงวดและบังคับใช้กันอย่างจริงจัง ตัวอย่างเช่น

- การข้ามถนนตรงทางม้าลาย
- คนที่เพิ่งหัดขับรถด้านหลังรถจะมีสัญลักษณ์วงกลมครึ่งสีแดงครึ่งหนึ่งสีเขียว เพื่อบอกให้รถที่ตามหลังให้คอยระวังมือใหม่หัดขับ
- การติดเครื่องหมายจราจรเป็นรูปเด็กน้อยหลบตาพริ้ม มีดาวขึ้นรอบ ๆ ๔-๕ ดวง เรียงรายตามริมไฮเวย์ เป็นเครื่องหมายที่บอกว่าแถวนี้เป็นย่านชุมชน มีบ้านคนซึ่งอาจจะมีเด็กกลับบ้านอยู่ ฉะนั้นอย่ากดแตรเสียงดัง เด็ก ๆ จะตกใจตื่น คนญี่ปุ่นจะไม่ใช้แตรพริ้วพริ้อ เพราะเป็นการแสดงที่ไม่สุภาพ
- การใช้รถบนถนนจะไม่มีการแข่งกันถ้าแข่งจะต้องกดไฟกระพริบ ๒ ครั้งเพื่อแสดงความขอบคุณแก่รถคันหลัง

- การจำกัดความเร็วของรถด้วยการวิ่งเพียง ๕๐ กิโลเมตร/ชั่วโมงเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ สำหรับการวิ่งบนทางด่วนจะวิ่งไม่เกิน ๑๐๐-๑๑๐ กิโลเมตร/ชั่วโมง ถ้าขับเกินจะมีกล้องส่งสัญญาณคอยตรวจจับความเร็ว
 - จะไม่มีการเดินรถในไหล่ทางเพื่อเปิดโอกาสให้รถพยาบาล รถดับเพลิงหรือรถฉุกเฉินต่าง ๆ ได้วิ่งอย่างสะดวกรวดเร็วเพื่อไปช่วยเหลือคนได้อย่างทันท่วงที
 - ในกรณีที่มีการเดินรถเพียง ๒ เลนจะมีการเปิดช่องทางตรงกลางระหว่างเลนเพื่อเปิดทางให้กับรถฉุกเฉินต่าง ๆ ได้วิ่งไปบริการประชาชนได้ทันการณ์
 - สำหรับถนนที่มีการเดินรถ ๒ ทางมาบรรจบพร้อม ๆ กันจะมีการสลับให้รถวิ่งไปมา
 - การใช้ไซโคลองล้อกับรถบรรทุกเพื่อป้องกันการไถลสไลบนถนนที่ปกคลุมไปด้วยหิมะ
- ในฤดูหนาว
- ประเทศญี่ปุ่นจะไม่มีการขับรถยนต์ชนคนตายหรือมีก็น้อยมากเพราะทุกคนจะอยู่ในกฎระเบียบ หากชนคนตายจะต้องติดคุกเสียทั้งเงินและต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัวลูกหลานของเขาด้วย
 - การทำผิดวินัยจราจรจะมีการลงโทษ ๒ ชั้น คือ
 ๑. ทำผิด ๓ ครั้งจะโดนตัดแต้มคะแนนในใบขับขี่
 ๒. ถ้าทำผิด ๖ ครั้ง จะต้องถูกยึดใบขับขี่ตลอดชีพ
 - จักรยานทุกคันต้องมีหมายเลขที่ลงทะเบียนกับตำรวจเพื่อป้องกันการสูญหาย หรือมีอุบัติเหตุก็สามารถหาตัวเจ้าของรถจักรยานให้เป็นผู้รับผิดชอบค่าเสียหายได้ ทำให้ตำรวจญี่ปุ่นจะไม่ค่อยมีงานด้านอาชญากรรม ปัญหาสังคมก็น้อยเพราะทุกคนเคร่งครัดในกฎระเบียบ

มารยาทในสังคม

การเข้าคิว

คนญี่ปุ่นเป็นคนที่เคารพกฎหมายและมีระเบียบวินัยมาก จะเห็นได้จากการเข้าคิวเพื่อใช้บริการต่าง ๆ เช่น การซื้อสินค้าในห้างร้าน ทานอาหารนอกบ้าน การขึ้นรถโดยสาร รถไฟและรถไฟฟ้าใต้ดิน ฯลฯ จะต้องเข้าคิวทุกอย่างไม่มีการแซงคิวโดยเด็ดขาดเพราะถือว่าเสียมารยาท ไม่สุภาพ

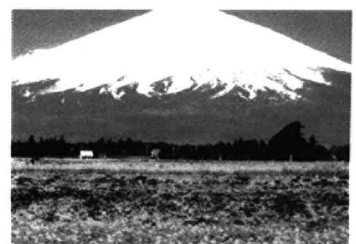
การเดิน

คนญี่ปุ่นจะเป็นคนตรงต่อเวลาทำให้มีลักษณะการเดินที่เร็วมากเพราะต้องแข่งขันกับเวลาเพื่อที่จะไปให้ทันถึงจุดหมายปลายทาง ลักษณะการเดินในแต่ละเมืองจะไม่เหมือนกันถ้าเป็นที่เมืองโอซาก้าใครเดินช้าจะต้องชิดซ้าย และเมืองโตเกียวใครเดินช้าจะต้องชิดขวา มีเช่นนั้นเขาอาจเดินจนเราได้โดยไม่มีกรกล่าวขอโทษและไม่ถือว่าเป็นการเสียมารยาทด้วย ฉะนั้นนักท่องเที่ยวควรศึกษาเรื่องกฎ กติการมารยาทต่าง ๆ ของคนญี่ปุ่นไว้บ้าง เพราะถ้าเราไม่รู้อาจเกิดความโมโหและไม่เข้าใจว่าเขามาชนเราเพราะอะไร

๔. ระบบขนส่งมวลชน

รถไฟและรถไฟใต้ดิน

เครือข่ายรถไฟของญี่ปุ่นเป็นระบบขนส่งที่มีประสิทธิภาพมาก เป็นที่นิยมมากที่สุดและให้บริการทั่วถึงมากที่สุดแห่งหนึ่งในโลก มีตารางเวลาที่หนาแน่นและตรงเวลา อีกทั้งสะอาด ปลอดภัย และสะดวกสบาย ในเมืองใหญ่ ๆ เช่น โตเกียว โอซาก้า การเดินทางโดยใช้รถไฟและรถไฟใต้ดินร่วมกัน ประกอบกับการเดินเท้าอีกเล็กน้อย

ข้อควรรู้ในการใช้บริการรถไฟ

- * รถไฟและรถใต้ดินโดยทั่วไปจะให้บริการตั้งแต่ตี ๕ จนถึงเที่ยงคืนหรือตีหนึ่ง
- * รถไฟใต้ดินและรถไฟชานเมือง จะมีผู้ให้บริการหนาแน่นในช่วงเวลาเร่งด่วนระหว่างเวลา ๗.๓๐-๙.๓๐ นาฬิกา เวลาเช้าและ ๑๗.๐๐-๑๘.๐๐ นาฬิกาในตอนเย็น

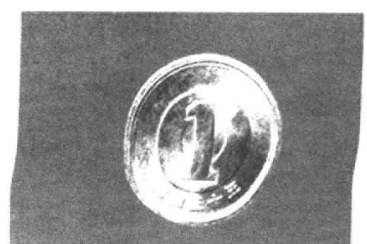
* มีตั๋วราคาพิเศษอยู่มากมายหลายประเภทให้เลือกซื้อใช้ตามความเหมาะสม โดยเฉพาะนักศึกษาที่ต้องเดินทางด้วยเส้นทางเดิมอยู่เป็นประจำ การใช้ตั๋วราคาพิเศษ เช่น ตั๋วเดือน ตั๋วสำหรับนักเรียน ก็จะช่วยประหยัดได้มาก

สำหรับผู้โดยสารที่ต้องเดินทางในระยะไกลนั้นควรใช้บริการรถไฟจะดีมากเพราะมีความสะดวกสบายและเข้าถึงทุกภูมิภาคของญี่ปุ่น รถไฟทางไกลส่วนใหญ่จะเป็นรถไฟ JR และรถไฟที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือ รถไฟหัวกระสุน ชิงคันเซ็น ซึ่งเปิดให้บริการครั้งแรกเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๐๔ กล่าวกันว่าเป็นรถไฟที่มีความปลอดภัยที่สุดในโลก ซึ่งรุ่นใหม่ที่สุดสามารถวิ่งด้วยความเร็ว ๓๐๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง

เทคโนโลยีที่ทำให้รถหัวจรวด ชิงคันเซ็น วิ่งเร็ว นิ่งสบาย เงียบ

- * เพื่อลดแรงต้านของอากาศ หัวของรถไฟจึงถูกออกแบบให้มีลักษณะคล้าย ๆ กับหัวของจรวด ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ชิงคันเซ็นวิ่งได้เร็ว
- * พัฒนาสปรिंगแบบใช้อากาศ เพื่อดูดแรงสั่นสะเทือนระหว่างการวิ่ง เพราะวาระหว่างวิ่งรถไฟจะสั่นถ้าเพิ่มความเร็วไปเรื่อย ๆ แรงสั่นสะเทือนจะกระจายอันตรายเป็นอย่างมากต่อโครงสร้างของรถไฟ

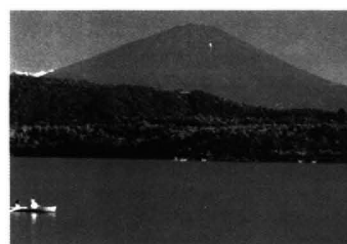
* รางรถไฟได้ถูกสร้างให้มีความโค้งน้อยมากที่สุด เพื่อให้รักษาความเร็วเดิมไว้ได้เมื่อถึงทางโค้ง

การออกแบบหัวจรวด

รูปร่างหน้าตาแปลก ๆ ของหัวรถไฟไม่ได้ออกแบบมาเพื่อความเก๋แต่ออกมาให้เหมาะกับสายที่วิ่ง เช่น ชิงคันเซ็นหัวเปิด ออกแบบมาเพื่อลดแรงระเบิด

รถประจำทาง

ในโตเกียวและเมืองใหญ่ ๆ รถเมล์ดูเหมือนจะเป็นพาหนะสำรองมากกว่า เพราะการใช้รถและรถไฟและรถไฟใต้ดินมีความสะดวก รวดเร็วและมีหลากหลายเส้นทางเชื่อมโยงกันให้ไปถึงจุดหมายได้ทุกหนทุกแห่ง ผู้คนส่วนใหญ่จะโดยสารรถเมล์ในเส้นทางที่รถไฟไปไม่ถึง หรือโดยสารรถเมล์จากสถานีรถไฟไปยังจุดหมายปลายทาง ซึ่งทางด้านนอกของสถานีรถไฟมักจะมีป้ายบอกเส้นทางรถเมล์สำหรับชาวต่างชาติที่ไม่รู้ภาษาญี่ปุ่นแล้ว การเดินทางโดยรถเมล์อาจจะไม่สะดวกนักเพราะไม่มีป้ายจอดรถบัสเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งสถานีปลายทางที่อยู่ทางด้านหน้ารถก็เขียนด้วยภาษาญี่ปุ่นแถมเส้นทางบางสายก็ค่อนข้างซับซ้อน ยกเว้นแต่ในเกียวโตซึ่งรถเมล์คือระบบขนส่งมวลชนที่สำคัญ มีบริการที่สะดวกใช้ง่ายและมีประกาศเป็นภาษาอังกฤษบนรถด้วย

การขึ้นรถเมลิในญี่ปุ่น

รถเมลิโดยทั่วไปในญี่ปุ่น ผู้โดยสารจะขึ้นทางประตูด้านหลัง เมื่อขึ้นไปบนรถให้ฝึกตัวจากที่ปล่อยตัวด้วยตนเอง บนตัวจะระบุตัวเลขที่หมายถึงค่าโดยสารจะอยู่ในโซนใดแล้วแต่ว่าขึ้นจากจุดใดที่ด้านหน้ารถภายในตัวรถจะมีแผงอิเล็กทรอนิกส์บอกราคาค่าโดยสาร ซึ่งจะเปลี่ยนจำนวนเงินค่าโดยสารไปเรื่อย ๆ ตามระยะทางที่รถวิ่งไป เมื่อถึงจุดหมายที่จะลงก็ชำระเงินตามราคาที่ปรากฏอยู่บนแผงนั้น ให้สอดคล้องกับเลขหมายบนตัวของตัวเอง เช่น หากได้ตัวหมายเลข ๓ ก็ให้ดูที่แผงบอกราคาช่องที่ ๓ จากนั้นก็หย่อนเงินค่าโดยสารลงในกล่องข้างพนักงานขับรถ ค่าโดยสารรถเมลิประมาณ ๑๕๐-๖๐๐ เยน ควรจะเตรียมเศษเหรียญไว้ด้วยเพื่อความสะดวก

รถเมลิในบางเมืองจะขึ้นทางด้านหน้าและเก็บค่าโดยสารราคาเดียว เช่น รถเมลิในโตเกียวจะเก็บค่าโดยสารราคาเดียวตลอดเส้นทาง คือ ๒๐๐ เยน สำหรับผู้ใหญ่ และ ๑๐๐ เยน สำหรับเด็ก หากโดยสารเป็นประจำก็ควรซื้อตั๋วราคาพิเศษจะประหยัดกว่า สำหรับวิธีการโดยสารผู้โดยสารขึ้นรถทางด้านประตูหน้าจ่ายค่าโดยสารในกล่องเก็บเงินข้างพนักงานขับรถ เมื่อถึงจุดหมายที่จะลงก็กดกริ่ง และลงจากรถทางประตูด้านหลัง

รถแท็กซี่

สำหรับการเดินทางในเมืองใหญ่ ๆ แท็กซี่เป็นบริการที่สะดวกสบายใช้ง่าย แต่ค่าใช้จ่ายสูงกว่าการเดินทางด้วยวิธีอื่น ในการโบกเรียกแท็กซี่คนญี่ปุ่นจะมีระเบียบในการนั่งแท็กซี่โดยมีการยืนต่อแถวที่จุดจอดรถแท็กซี่ เรียกว่า " Taxi Noriba " ซึ่งจะมีอยู่ตามหน้าสถานีรถไฟ หรือสถานที่ท่องเที่ยว ในการเรียกแท็กซี่ให้สังเกตที่ไฟแดงมุมล่างขวาที่ด้านหน้ากระจกสว่างอยู่ แสดงว่าแท็กซี่คันนั้นว่าง และพร้อมที่จะผู้โดยสารแต่ถ้าสีเขียวแสดงว่ารถคันนั้นไม่ว่างหรือมีคนจองอยู่ ประตูจะเปิด-ปิดอัตโนมัติโดยคนขับ ภายในรถจะคลุมด้วยผ้าขาวสะอาดรวมถึงคนขับมักจะสวมถุงมือและเป็นคนสูงอายุเพราะถือว่ามีความสุขุม เยือกเย็นและมีประสบการณ์มากกว่าคนหนุ่ม-สาว แต่มักจะพูดภาษาอังกฤษไม่ได้ บางเมืองใหญ่ ๆ เช่น โตเกียวจะมีการอำนวยความสะดวกแก่ผู้โดยสารที่สามารถจ่ายค่าแท็กซี่ด้วยบัตรเครดิตและขอใบเสร็จได้แต่เขาจะไม่มีมารับทียบ

อัตราค่าโดยสาร

อัตราค่าโดยสารรถแท็กซี่ในแต่ละเมืองจะแตกต่างกัน โดยที่ในโตเกียวจะแพงกว่าในเมืองอื่น ๆ คือเริ่มต้นที่ ๖๖๐ เยน และแม้ว่าจะเป็นเพียงการเดินทางระยะสั้นก็สามารถทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายถึง ๓,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ เยน แล้วแต่ขนาดราคาตามมิเตอร์และจะมีการชาร์จเงินเพิ่มขึ้นอีก ๓๐ % ในระหว่างเวลา ๒๓.๐๐-๐๕.๐๐ นาฬิกา

ระยะทาง	ค่าโดยสาร
๒ กิโลเมตรแรก	๖๖๐ เยน
ทุก ๆ ๓๔๗ เมตรหรือ ๑ นาที	๘๐ เยน

ข้อควรรู้เกี่ยวกับการเดินทางโดยแท็กซี่ในญี่ปุ่น

* ในการขึ้นและลงจากรถแท็กซี่ อย่าพยายามเปิดประตูรถด้วยตนเอง คนขับรถจะเป็นผู้เปิดประตูให้กับผู้โดยสารเองด้วยคันบังคับข้างหน้า ฉะนั้นเมื่อโบกแท็กซี่และรถจอดเรียบร้อยแล้วก็รอให้ประตูเปิดเอง และเมื่อจะลงจากรถหลังจากจ่ายเงินเรียบร้อยแล้วก็รอให้คนขับรถเปิดประตูให้อีกครั้ง

* ในกรณีที่เรียกแท็กซี่ที่ Taxi Noriba ในบางช่วงเวลาจะมีผู้โดยสารรอเรียกแท็กซี่จำนวนมากต้องมีการเข้าคิวใครมาก่อนก็ได้รถก่อน

* ส่วนมากคนขับแท็กซี่จะพูดภาษาญี่ปุ่นเท่านั้น หากเขียนจุดหมายปลายทางเป็นภาษาญี่ปุ่นก็จะช่วยได้มาก แต่อย่างไรก็ตามหากจะไปเยี่ยมบ้านชาวญี่ปุ่นหรือบริษัทญี่ปุ่น ควรมีแผนที่บอกวิธีเข้าไปถึงหน้าบ้าน เพราะเพียงแต่ตำบลที่อยู่ นั้น อาจไม่เพียงพอเนื่องจากแผนผังถนนหนทางในเมืองใหญ่นั้น สลับซับซ้อนยุ่งยากกว่าจะเข้าใจได้

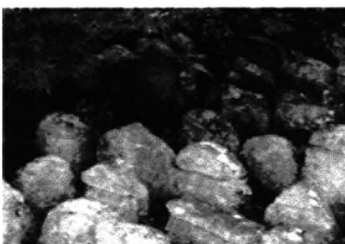

๙. การส่งเสริมให้คนญี่ปุ่นท่องเที่ยวภายในประเทศ

ประเทศญี่ปุ่นมีการประกาศสัปดาห์ทอง (Golden Week) เพื่อหยุดให้คนญี่ปุ่นไปเที่ยวได้และตามสถานที่ท่องเที่ยวจะมีนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เป็นคนญี่ปุ่นเองถึง ๙๕ % รัฐบาลได้กำหนดนโยบายส่งเสริมให้คนญี่ปุ่นท่องเที่ยวในประเทศจึงทำให้ร้านขายของต่าง ๆ มักพูดแต่ภาษาญี่ปุ่นเพราะคนญี่ปุ่นรุ่นก่อน ๆ มักไม่ใช้ภาษาอังกฤษ ปัจจุบันรัฐบาลญี่ปุ่นกำลังรณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวญี่ปุ่นโดยมีการติดป้าย Welcome to Osaka แต่ก็มีป้ายติดป้ายไว้คู่กันอีก ๑ ป้ายที่เขียนว่า “ทางการญี่ปุ่นจะดำเนินการอย่างจริงจังกับผู้ที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย” เพราะปัญหาอุปสรรคของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คือ การขอวีซ่าที่มีการอนุมัติยากมากและนักท่องเที่ยวบางคนอาจใช้วิธีนี้หลบหนีทำงานหาเงินอยู่ในญี่ปุ่นมากกว่ามาท่องเที่ยวจึงทำให้ญี่ปุ่นต้องเพิ่มความเข้มงวดในการขอวีซ่าเข้าประเทศ สถิติของนักท่องเที่ยวจากประเทศไทยมีดังนี้

ปี ๒๐๐๓ มีคนไทยไปเที่ยวญี่ปุ่นทั้งสิ้น ๘๐,๐๒๒ คน เพิ่มขึ้น ๑๐% จากปี ๒๐๐๒ ซึ่งก็เพิ่มขึ้นจากปี ๒๐๐๑ อีก ๙.๙ % ในขณะที่ตัวเลขรวมนักท่องเที่ยวเมื่อปี ๒๐๐๓ อยู่ที่ ๕,๒๑๑,๓๒๕ คน ในจำนวนนี้ ๓,๕๑๑,๕๑๓ คนเป็นคนเอเชีย ชาติเอเชียที่ไปเที่ยวญี่ปุ่นมากที่สุดคือ เกาหลี รองลง

มาคือ ได้หัวน และสิงคโปรตามลำดับ (อ้างถึง กรุงเทพธุรกิจ : จุดประกาย วันอังคารที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๗)

สาเหตุที่คนไทยไปเที่ยวญี่ปุ่นไม่มากเพราะมาตรฐานค่าครองชีพของคนไทยไม่สูงนักเมื่อเทียบกับญี่ปุ่น คือ ๑๐๐ เยน ประมาณ ๓๘ บาท ซึ่งคนไทยมองว่าญี่ปุ่นค่าใช้จ่ายสูง แต่ถ้าเทียบกับการท่องเที่ยวในสหรัฐหรือประเทศแถบยุโรปก็ไม่ต่างกันมากซึ่งในสายตา ทศนคติและภาพลักษณ์ของคนไทยจะเลือกไปเที่ยวยุโรป สหรัฐ แทนที่จะไปญี่ปุ่น

ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ คือ การไม่สามารถสื่อสารทั้งหมด อ่านและฟังญี่ปุ่นได้ ทำให้คนต่างชาติไม่สามารถเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวหลาย ๆ แห่งได้ แม้ตามสถานีรถไฟตามตัวเมืองเกียวโต จะมีป้ายภาษาอังกฤษแต่ถ้าพ้นเขตเมืองออกไปตัวหนังสือตามป้ายต่าง ๆ จะเป็นญี่ปุ่นล้วน การเดินทาง ที่พัก อาหาร ฯลฯ ของญี่ปุ่นมีความแตกต่างที่หลากหลาย โดยเฉพาะด้านราคา ทำให้ผู้ที่ใช้บริการจำเป็นต้องทำความเข้าใจข้อมูลต่าง ๆ ก่อนที่จะตัดสินใจไปเที่ยวญี่ปุ่น

๑๐. งานฝีมือ (Handicrafts)

ญี่ปุ่นมีงานฝีมือดั้งเดิมจำนวนมากที่เป็นงานฝีมือระดับวิจิตรศิลป์ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือ เครื่องปั้นดินเผา กระดาษ สิ่งทอ เครื่องเขิน และงานแกะสลักไม้

โรงงานทอผ้า “นิจियิน” อยู่ในเมืองเกียวโตเป็นโรงงานที่ผลิตชุดกิโมโนที่สวยงามและยังมีผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าอื่น ๆ ด้วย เช่น ผ้าพันคอ กระเป๋าต่างค์ พัด ร่ม เน็คไท ชุดนอนยูกะตะ เป็นต้น

เครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมมีลวดลายและความเงาเป็นเอกลักษณ์ โดยเฉพาะเครื่อง
ถ้วยชามของญี่ปุ่น

๑๑. พิธีชงชา

พิธีชงชา หรือชาโนยุ (Chanoyu) คือสิ่งที่ย่อนใจอย่างสุนทรีย์อันเป็นเอกลักษณ์ของ
ประเทศญี่ปุ่น ประกอบด้วย การชงชา การดื่มชาผงสีเขียวหรือมัทชา (Matcha) ชาโนยุเกี่ยวพันกับ
สิ่งต่าง ๆ มากกว่าความเพลิดเพลินกับการดื่มชาเพียงหนึ่งถ้วยเพื่อความทันสมัย พิธีการนี้ได้พัฒนา
ภายใต้อิทธิพลของพุทธศาสนานิกายเซ็น ด้วยจุดประสงค์ที่สามารถอธิบายได้อย่างเรียบง่ายคือ
การชำระจิตใจให้บริสุทธิ์โดยการผสมผสานเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ หัวใจแท้จริงของพิธีชงชา คือ ความสงบ
ความเรียบง่าย ความสง่างาม และ “ความพอใจในความสันโดษอย่างเคร่งครัดของความสมถะ”
ชาโนยุมีบทบาทสำคัญในชีวิตด้านศิลปะของชาวญี่ปุ่น พิธีชงชาเกี่ยวพันกับการชื่นชมห้องที่ประกอบพิธี
สวนนอกห้อง เครื่องใช้ในการชงชา เครื่องตกแต่งบริเวณพิธี เช่น ภาพแขวน หรือการจัดดอกไม้
สถาปัตยกรรมญี่ปุ่น การจัดสวน เครื่องปั้นดินเผาเซรามิค สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็น
ความสุนทรีย์ที่ได้รับจากพิธีชงชาทั้งสิ้น เป็นสิ่งหล่อหลอมพื้นฐานของรูปแบบตามแบบแผนแห่ง
วัฒนธรรมญี่ปุ่นและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอารยธรรมพื้นฐานของชาวญี่ปุ่นด้วย

พิธีการชงชา

๑๒. การจัดดอกไม้และการพับกระดาษ

ศิลปะอิเคบานะ (Ikebana) หรือการจัดดอกไม้แบบญี่ปุ่น มุ่งสร้างสรรค์ความกลมกลืนของรูปทรงตามแนวนอน จังหวะ และสี ชาวญี่ปุ่นจะเน้นแง่มุมตามแนวนอนในการจัด พร้อมทั้งพัฒนาศิลปะโดยรวมเอาแจกัน กิ่งก้าน ใบไม้และกิ่งไม้ ตลอดจนดอกไม้เข้าไว้ด้วยกัน โครงสร้างรวมของการจัดดอกไม้แบบญี่ปุ่นวางบนแนวทางหลัก ๓ ประการให้เป็นสัญลักษณ์ของสวรรค์ โลก และมนุษยชาติ

การจัดแบบคลาสสิก “ริกกะ” (Rikka) คือการจัดดอกไม้แบบแนวตั้ง “Standing Flowers” มุ่งสะท้อนถึงความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติ เช่น กิ่งสนเป็นสัญลักษณ์ของภูหินและก้อนหิน และดอกเบญจมาศสีขาวเป็นสัญลักษณ์ของแม่น้ำและลำธารสายเล็ก ปัจจุบันการจัดแบบนี้เป็นการจัดดอกไม้แบบโบราณ

การจัดตามรูปแบบธรรมชาติแบบเรียบง่าย เรียกว่า นางเออิระ (Nageire) มีความหมายว่าโยนเข้าไปหรือเทรียงเข้าไป การจัดดอกไม้ตามรูปแบบนี้ควรจัดดอกไม้ใส่ในแจกันให้ดูเป็นธรรมชาติมากที่สุดไม่ว่าวัสดุที่ใช้จะเป็นอะไรก็ตาม

อิเคบานะแบบสมัยใหม่

การนำดอกไม้ตะวันตกมาใช้ส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตของชาวญี่ปุ่นเป็นแบบตะวันตก รูปแบบนี้เรียกว่า “โมริบานะ (Moribana : กองดอกไม้)” เป็นการริเริ่มความมีอิสระในการจัดดอกไม้ด้วยการย่อส่วนของภูมิทัศน์หรือทัศนียภาพของสวน การจัดดอกไม้แบบนี้ให้ความเจริญตาไม่ว่าจะตั้งอยู่ ณ ที่ใดและสามารถดัดแปลงให้เหมาะสมกับทั้งสถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

การพับกระดาษ

การพับกระดาษแผ่นสี่เหลี่ยมจัตุรัสหลากสีเป็นรูปทรงต่าง ๆ (โอริงามิ) เป็นการใช้เวลาว่างที่นิยมกันมาก กระดาษเพียงแผ่นเดียวสามารถเปลี่ยนรูปทรงเป็นสุนัข นก และแม้กระทั่งลิง กอริลล่า มีประเพณีที่เมื่อบุคคลใดป่วยหนัก ญาติและเพื่อนฝูงจะพับนกกระเรียนกระดาษหนึ่งพันตัวเป็นการสวดอวยพรให้คนป่วยฟื้นจากไข้และหายดี โอริงามิเริ่มเป็นที่นิยมไปทั่วโลก

๑๓. กีฬา

กีฬาในญี่ปุ่นครอบคลุมตั้งแต่กีฬาพื้นเมืองจนถึงกีฬาสากล ฟุตบอล ศิลปะป้องกันตัว กีฬา
ที่เกี่ยวกับหิมะ เบสบอล และกีฬาทางน้ำเป็นกีฬาที่นิยมเป็นพิเศษในหมู่ชาวญี่ปุ่น

ชาวญี่ปุ่นจำนวนมากฝึกฝนศิลปะป้องกันตัวพื้นเมืองอย่างยูโดและเคนโด กีฬาเหล่านี้
สร้างจิตสำนึกต่อการมีวินัยและสมาธิ

กีฬาพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงในประเทศญี่ปุ่นที่มีอายุกว่า ๒,๐๐๐ ปีคือ มวยปล้ำซูโม่ นักมวย
ปล้ำตัวใหญ่ ๆ สองคนสวมเพียงกระเบนเหน็บเนื้อหนาและหนักซึ่งทำจากผ้าฝ้ายหรือไหม (มาวาชิ) ต้อง
พยายามโค่นอีกฝ่ายหนึ่งให้ล้มหรือดันคู่ต่อสู้ให้ออกจากพื้นที่กรอบวงกลม การต่อสู้ปรกติใช้เวลาไม่ถึงนาที
และบางครั้งจบลงในช่วงพริบตา การต่อสู้จะเริ่มด้วยพิธีกรรมอย่างการโปรยเกลือบนพื้นในกรอบ
วงกลมอันเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ นักมวยปล้ำซูโม่เป็นคนที่ชื่อเสียงมาก และใช้เวลาฝึกฝน
หลายปีโดยเริ่มตั้งแต่ประมาณอายุ ๑๕ ปี

ในระหว่างวัยเรียนในโรงเรียนเด็ก ๆ มีโอกาสได้เล่นกีฬา อาทิ เบสบอล บาสเกตบอล เทนนิส
วอลเลย์บอล และฟุตบอล เกือบทุกโรงเรียนมีสระว่ายน้ำของโรงเรียน ในฤดูหนาวในแถบที่มีหิมะตกหนัก
เด็กได้เรียนรู้การเล่นสกีและสเกตที่โรงเรียนด้วย

ฟุตบอลและเบสบอลเป็นกีฬาที่นิยมมากเป็นพิเศษ แฟนกีฬาชาวญี่ปุ่นภูมิใจในทีม
ฟุตบอลอาชีพ ในปี ๒๐๐๒ ญี่ปุ่นได้เป็นเจ้าภาพจัดฟุตบอลโลกร่วมกับประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นความ
ภาคภูมิใจที่ญี่ปุ่นได้รับเกียรติในการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันดังกล่าว

การแข่งขันซูโม่

๑๔. ตู้กดเครื่องดื่มอัตโนมัติ (Jidou-Hanbaiki)

ตู้กดน้ำอัตโนมัติจะมีที่วางอยู่ทุกหัวมุมถนน ในตึกต่าง ๆ หรือในหอพัก ที่อยู่อาศัย ซึ่งจะมีให้เลือกตามความชอบ บางแหล่งโดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ หรือพักรถประจำทาง (rest area) จะมีวางให้เลือกเป็นสิบ ๆ ตู้มีทั้ง น้ำอัดลม นมสด ชา-กาแฟ เบียร์ ฯลฯ เครื่องดื่มที่มีบริการมีทั้ง เครื่องดื่มเย็น (Tsumetai) เครื่องดื่มร้อน (Attakai) และยังสามารถเลือกว่าต้องการใส่/ไม่ใส่น้ำตาล ใส่นมมาก/น้อย อีกทั้งมีตู้ขนม ไอศกรีมให้เลือกมากมาย เพียงแค่หยอดเหรียญเข้าไป (เหรียญ ๑๐๐, ๕๐๐ เยน หรือ ธนบัตร ๑๐๐๐, ๕๐๐๐) แล้วกดเลือกตามต้องการ

ตู้กดเครื่องดื่มอัตโนมัติ
ในประเทศญี่ปุ่น

วิธีการกดเครื่องดื่มอัตโนมัติ (เครื่องดื่มกระป๋อง)

๑. สอดแบงก์ในช่อง หรือถ้ามีเหรียญเลือกใส่ช่องเหรียญ
๒. จะมีสีแดงขึ้นตามสินค้า กรณีสินค้าหมดจะมีอักษรแดงแสดงขึ้นเช่นกันว่า Urikire (อุริคิเร) แปลว่า สินค้าหมด และถ้าเราใส่เงินไม่ครบสีแดงของสินค้านั้น ๆ จะไม่ปรากฏ
๓. กดเลือกเบอร์เครื่องดื่มที่ต้องการ (บางแห่งไม่มีเบอร์ระบุ)
๔. รับสินค้าในช่องเปิดปิดด้านล่าง และที่สำคัญถ้ามีเงินทอน หมุนโลหะสีเงินเพื่อรับเงินทอน เพราะบางท่านซื้อมากกว่า ๑ เครื่องดื่มสามารถกดซื้อเครื่องดื่มต่อได้เลย

วิธีการกดเครื่องดื่มอัตโนมัติ (เครื่องดื่มร้อน)

กรณีเป็นเครื่องดื่มร้อน เช่น กาแฟร้อน จะแบ่งออกเป็น กาแฟดำ กาแฟใส่นม และชาร้อนก็เช่นเดียวกัน หรือ โกโก้ร้อน ปกติจะใส่ครีมมาให้แล้ว

กรณีต้องการความหวานมากขึ้น หรือใส่ครีมเพิ่มก็สามารถทำได้
แฉกบนสุดจากซ้ายไปขวา จะเป็น น้อย ครีมมาก
แฉกสองสุดจากซ้ายไปขวา จะเป็น น้อย น้ำตาลมาก
แฉกบนสุดท้ายจากซ้ายไปขวา จะเป็น อ่อน กาแฟ เข้ม

๑๖. การใช้ห้องอาบน้ำสาธารณะ (Sento) และการอาบน้ำในบ่อน้ำร้อน

คนญี่ปุ่นนิยมใช้บริการห้องอาบน้ำสาธารณะที่จัดได้ว่าทำได้ง่ายในทุกชุมชน และสิ่งที่ควรนำติดตัวไปด้วยคือ สบู่ (Sekken) ผ้าเช็ดตัว แชมพู และภาชนะใส่อุปกรณ์อาบน้ำ (Senmenki) มีการจัดแยกฝั่งชาย-หญิง ชำระเงินกับเจ้าหน้าที่ก่อนเข้าไปแช่น้ำ หลังจากนั้นเข้าไปในห้องและถอดเสื้อผ้าเก็บของในล็อกเกอร์ บางแห่งจะมีเชือกให้แขวนถุงเท้ากับข้อมือกันหล่นหาย ควรอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาดโดยนั่งบริเวณกึ่งน้ำร้อน-น้ำเย็น ปรับอุณหภูมิตามความเหมาะสมหลังจากนั้นจึง

ห้องอาบน้ำจากบ่อน้ำร้อนภายในโรงแรม

ลงไปแช่ในบ่อน้ำร้อนและไม่ควรแช่นานเพราะอาจทำให้เกิดอาการเวียนศีรษะได้ ข้อแนะนำในการอาบน้ำให้ทำหน้าตาเฉย ๆ ไม่ต้องมองคนอื่นเพราะจะถือว่าเป็นการไม่สุภาพ อย่าให้คนอื่นสังเกตได้ เพราะชาวญี่ปุ่นเขาไม่มีใครสนใจมองกันคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา เช่น การอาบน้ำร้อนที่โรงแรมคาวา

กูชิโกะโฮเต็ล มีบริการแยกห้องอาบน้ำของชายและหญิงเป็นสัดส่วน พร้อมทั้งมีที่เก็บของเป็น ล็อคเกอร์ให้ใส่ของมีค่าฝากไว้ในตู้ส่วนตัวด้วย ช่างในจะมีบริการครีมอาบน้ำ ยาสระผม ครีมหวดผมที่ ผลิตมาจากแร่ธรรมชาติสีดามีกลิ่นหอม พร้อมทั้งบริการบ่อน้ำร้อนแบบน้ำวน ผู้ที่จะอาบน้ำร้อนต้อง ทำความสะอาดชำระร่างกายก่อนที่จะลงในสระเสียก่อนเสร็จแล้วค่อยไปแช่ตัวอยู่ในบ่อน้ำร้อนประมาณ ๑๕ นาทีสลับกับการอาบน้ำเย็นเพื่อเป็นการกระชับรูขุมขนและทำให้ร่างกายสดชื่นเลือดไหลเวียนได้ดี รู้สึกเบาสบายตัว ก่อนเข้าไปในห้องอาบน้ำ ด้านหน้ามีบริการเครื่องนวดเท้าฟรี สามารถทำได้ด้วย ตนเองเพื่อเป็นการผ่อนคลายความเมื่อยล้าหลังจากที่เราได้เดินเที่ยวชมธรรมชาติจากทะเลสาบ ซาโกเนได้เป็นอย่างดี

ด้านสังคม

ญี่ปุ่นปัจจุบันมีลักษณะสังคมเป็นสังคมขนาดใหญ่ มีประชากรรวมกันเป็นชุมชน อยู่ทั่ว ทุกพื้นที่ ในแต่ละสังคมชุมชนมีเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยติดต่อถึงกันได้อย่างรวดเร็ว จึงทำให้ สังคมขนาดใหญ่นั้นเป็นสังคมที่สามารถควบคุม หรือกำหนดอะไรได้ง่าย อัตราการรู้หนังสือของ ประชากรมีมากถึง ๙๙ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งนับว่าเป็นสังคมที่พัฒนาแล้ว

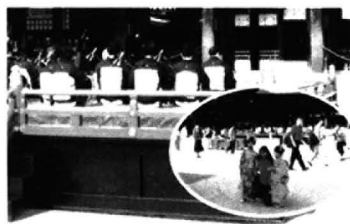

โครงสร้างของสังคม ในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปในทางที่จะเตรียมรับมือกับคนชราที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปีด้วยรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นเสมอ เช่น การจัดทำงานให้คนชรา การฝึกอาชีพที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ และสมาคมของคนชรา เช่น กลุ่มกีฬาชนิดใหม่ที่เรียกว่า “เกตบอล” เป็นต้น เป็นกีฬาที่ใช้ตีลูกบอลเข้าประตูเล็ก ๆ คล้ายวิธีเล่นกอล์ฟ กีฬาประเภทนี้คนชราชอบกันมาก ชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับคนชรามาก มีวันหยุดราชการวันหนึ่งเรียกว่า “วันเคารพคนชรา” (เคโรโนะฮิ) ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๕ กันยายนของทุก ๆ ปี คนชราที่ไม่ต้องการพึ่งพาลูกหลานก็พากันไปอยู่บ้านคนชราที่รัฐบาลส่งเสริมให้สร้างขึ้นอย่างรวดเร็ว คนชราที่เข้าไปอยู่ในบ้านดังกล่าวนี้จะจ่ายเงินเท่าที่คนพอจะมีจ่ายได้ บางคนไม่ต้องจ่ายเลย ส่วนที่เหลือรัฐบาลจะเป็นฝ่ายจ่ายให้ ทำให้คนชรามีหลักประกันชีวิตในยามแก่ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันบ้านคนชรายังมีไม่เพียงพอเพราะมีคนชราที่ต้องการเข้าไปใช้บริการของสถานที่ดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ รัฐบาลญี่ปุ่นพยายามที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้คนชราไปท่องเที่ยวระยะยาว (Long Stay) ในต่างประเทศ เช่น ประเทศไทยมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ตามเมืองใหญ่ ๆ ในญี่ปุ่นด้วยการติดป้ายเชิญชวนให้คนชรามาท่องเที่ยวเมืองไทยที่มีการอำนวยความสะดวกครบครัน ซึ่งได้รับการตอบรับจากคนชราญี่ปุ่นเป็นอย่างดี

ญี่ปุ่นมีระบบการประกันสังคมอย่างทั่วถึงคนว่างงาน คนป่วย คนชราได้รับการคุ้มครองจากสังคม สังคมญี่ปุ่นจะเน้นคนชนชั้นกลางและไม่มีความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบทมากนัก

สังคมเมืองและสังคมชนบท

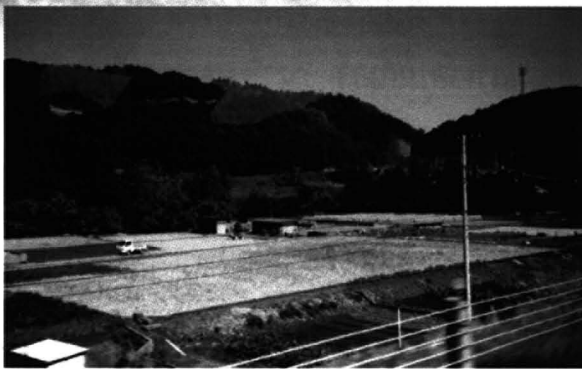
เป็นการยากมากที่จะแบ่งสังคมเมืองและสังคมชนบทออกจากกันด้วยเหตุที่สังคมเมืองกับสังคมชนบทมีเขตติดต่อกัน มีเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมือนกัน มีรายได้หรือค่าตอบแทน

หรือฐานะทางเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน สิ่งที่จะกำหนดได้บ้างก็คือ ความเป็นชุมชนที่ประชากร
ประกอบอาชีพทางธุรกิจกับชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

อาชีพ รายได้ ค่าตอบแทน

อาชีพและรายได้ค่าตอบแทนเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดสถานะทางสังคมของญี่ปุ่นได้
ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นว่า คนในสังคมเมืองกับสังคมชนบทมีรายได้ไม่ต่างกันมาก อาชีพที่ถือว่ามี
เกียรติที่สุดคือชาวนา และอาชีพครู ซึ่งชาวนานั้นอยู่ในภาคเกษตรกรรมด้วยเหตุที่เป็นผู้ผลิตข้าวเลี้ยง
ผู้คนทั่วประเทศ สามารถกำหนดราคาเองได้ และเป็นอาชีพเดียวที่ได้รับการยกเว้นในเรื่องภาษี อาชีพ
ข้าราชการ และนักกฎหมายเป็นอาชีพที่รองลงมาที่มีค่าตอบแทนสูง งานที่มีค่าตอบแทนสูงอีกพวก
หนึ่งคือพวกที่ทำงานเกี่ยวกับ ๓ อย่างคือ งานลำบาก งานสกปรกและงานที่เสี่ยงอันตราย ซึ่งงาน
๓ อย่างนี้ส่วนใหญ่จะจ้างคนต่างชาติมาทำและได้รับค่าตอบแทนสูง ส่วนผู้ที่ทำงานสำนักงานหรือ
งานบริษัทเอกชนนั้นรายได้ต่ำกว่า

อาชีพครูในประเทศญี่ปุ่นถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติและได้รับค่าตอบแทนสูง เนื่องจาก
คนที่จะมาเป็นครูได้นั้นต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง
โดยจะต้องผ่านการทดสอบความรู้ ความสามารถหลายด้านกว่าที่จะมาเป็นครูได้ เพราะถือว่าครู
เป็นต้นแบบที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้ให้เด็ก เยาวชนได้เจริญเติบโตเพื่อที่จะช่วยกันพัฒนาประเทศชาติ
ในอนาคต ซึ่งแตกต่างจากครูในประเทศไทยที่เพียงแค่สำเร็จการศึกษาและมาสอบแข่งขันได้ก็สามารถ
เป็นครูได้ โดยอาจจะยังไม่เคยผ่านการฝึกสอน หรือมีประสบการณ์สอนเลยส่งผลให้เด็กเยาวชนของ
ประเทศไทยได้รับความรู้จากรามากกว่าการได้รับ

ภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมสังคมของญี่ปุ่นที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

จากที่ได้เสนอแล้วในสภาพการณ์ทั่วไปของญี่ปุ่นข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีหลายอย่างที่เป็นปัจจัยสำคัญเอื้อต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

ด้านภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ญี่ปุ่นจะมีลักษณะเป็นเกาะประชากรรวมกันอยู่หนาแน่น มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการติดต่อสื่อสารและอื่น ๆ ทำให้การติดต่อสื่อสารควบคุมเป็นไปได้ง่าย การดำเนินชีวิตที่สะดวกสบาย สภาพแวดล้อมที่สะอาด นำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

ด้านวัฒนธรรม ญี่ปุ่นได้รับการสืบทอดในเรื่องกั๊กดีสาม คือ กั๊กดีต่อครอบครัว กั๊กดีต่อชุมชน และกั๊กดีต่อรัฐหรือองค์พระจักรพรรดิ นำมาซึ่งความรับผิดชอบที่เป็นระเบียบแบบแผนให้คนญี่ปุ่นปัจจุบัน การรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมทั้งการแต่งกาย การกินและอื่น ๆ ซึ่งเป็นความดีงามของชาติได้อย่างเหมาะสม

ด้านสังคม ญี่ปุ่นมีความฉลาดในการนำวัฒนธรรม สภาพภูมิศาสตร์สิ่งแวดล้อม ความเชื่อทางศาสนา มาผสมกันเพื่อกำหนดการดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้อย่างลงตัว

ดังที่ได้กล่าวแล้ว สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สังคมของญี่ปุ่นที่สืบทอดกันมายาวนาน และพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยของญี่ปุ่น จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของญี่ปุ่นในปัจจุบัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานด้านสังคมและวัฒนธรรม

๑. การสืบทอดวัฒนธรรมโดยการอนุรักษ์ บูรณะ บำรุงรักษาโบราณสถานต่าง ๆ เช่น การอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายตามสถานที่ทั่วไป โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่แต่งกายในชุดประจำชาติคอยต้อนรับ ให้ข้อมูล และถ่ายรูปกับนักท่องเที่ยวตามสถานที่สำคัญเพื่อสร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือน

๒. การสร้างสำนึกประชาชนให้มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย และสิทธิของผู้อื่นอันเป็นพื้นฐานของประชาชนในประเทศประชาธิปไตย เช่น การข้ามถนนตรงทางม้าลายและจะข้ามก็ต่อเมื่อมีสัญญาณไฟให้คนข้ามได้ การรักษาความสะอาดไม่ทิ้งเศษขยะลงบนพื้นถนน การเข้าคิวเพื่อรอขึ้นรถโดยสารประจำทาง รถไฟใต้ดิน การเข้าคิวรอให้ร้านค้าเปิดบริการ (ร้านตุ๋มปาจิงโกะ, ร้านทำผม, ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า) การไม่พูดคุยหรือส่งเสียงดังในที่สาธารณะ (ลิฟท์, ห้องอาหาร, รถไฟ) การทำความเคารพผู้มีอาวุโสสูงกว่าโดยการกล่าวทักทายพร้อมโค้งคำนับ การจัดอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการให้เท่าเทียมกับคนปกติ เช่น จัดที่สำหรับขึ้นรถโดยสารที่ผู้พิการสามารถขึ้นรถขึ้นไปได้ด้วยตนเอง

๓. ความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ ทำงานหนักและประหยัดเป็นสิ่งที่คนไทยควรนำมาเป็นแบบอย่างได้อย่างดีเพราะจะทำให้ประเทศของเราพัฒนาได้เท่าเทียมกับอารยประเทศควรเร่งสร้างจิตสำนึกในการใช้ของภายในประเทศมากกว่าการนำสินค้าเข้ามาจากต่างประเทศ เช่น ในญี่ปุ่นมีห้างสรรพสินค้าที่เป็นของต่างชาติน้อยมากบางเมืองแทบจะไม่มีร้านค้าของต่างประเทศ เช่น แมคโดนัลด์ เคเอฟซี หรือพิซซ่าฮัท ให้เห็นเลยนอกจากเมืองใหญ่ ๆ คนญี่ปุ่นนิยมบริโภคของที่ผลิตได้ภายในประเทศ จึงทำให้ประเทศญี่ปุ่นมีศักยภาพในทุกด้านที่เข้มแข็งและประชาชนมีฐานะปานกลางถึงร่ำรวยเป็นกลุ่มใหญ่อยู่มากที่สุด

๔. การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ จะสังเกตได้ว่าคนญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีคนอ้วน เพราะเขารักษาสุขภาพทานแต่อาหารที่ไม่มีไขมันและหมักหมมออกกำลังกาย ซึ่งรัฐบาลญี่ปุ่นให้การสนับสนุนโดยการปิดถนนในวันอาทิตย์ให้คนญี่ปุ่นได้มาเดินออกกำลังกาย จึงทำให้คนญี่ปุ่นมีอายุยืน เช่น ถนนฮาราจูกุเป็นที่นัดพบกันของวัยรุ่นมีการแสดงออกโดยการแต่งกายที่หลุดโลก มีการแสดงดนตรี

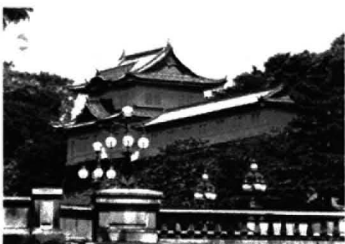

ร่วมสมัย การร้องเพลงและเต้นรำและย่านกินซ่า ซินจูกุปรินส์ มีการปิดถนนให้คนเดินได้มาจับจ่ายใช้สอย
เดินพูดคุยกันหรือนัดพบกันเพื่อไปสังสรรค์ต่อ มีการแสดงดนตรี ศิลปะ วงออเคสตราซิมโฟนี
คนไทยควรนำมาเป็นแบบอย่างในการทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายมากกว่าทานอาหารประเภท
ฟาสต์ฟู้ด จะเห็นได้ว่าอาหารหรือขนมที่ผลิตในญี่ปุ่นจะมีส่วนผสมของสาหร่าย ชาเขียว เนื้อปลาหรือ
สารที่ไม่มีการปรุงแต่งเป็นส่วนผสมอยู่แทบทั้งสิ้น โดยเน้นการใช้วัตถุดิบที่มาจากธรรมชาติล้วน ๆ และ
เน้นการจัดแต่งอาหารแบบมีศิลปะให้ใกล้เคียงกับธรรมชาติมากที่สุด ทำให้คนญี่ปุ่นมีสุขภาพจิตและ
กายที่แข็งแรงอายุยืนยาว

คนญี่ปุ่นชอบออกกำลังกายมากจะเห็นได้จากหลังเลิกงานไม่ว่าจะกลับมามืดค่ำเพียงใดก็
ต้องมาออกกำลังกาย เช่น การว่ายน้ำบนอาคารที่พักอาศัย การเข้าฟิตเนส เป็นต้น

๕. ประเทศญี่ปุ่นเน้นการดูแลด้านความปลอดภัยของประชาชนเป็นหลักมากกว่าการ
บริการอื่นใด เช่น สินค้าอุปโภคบริโภคทุกชนิดต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานรับรอง
จากสถาบันรับรองคุณภาพมาตรฐานอาหารก่อนที่จะนำมาจำหน่ายให้กับผู้บริโภค การให้บริการของ
รัฐจะมีระบบรักษาความปลอดภัยในทุก ๆ ด้าน เช่น การป้องกันอัคคีภัยภายในอาคารสูงจะมี
สัญลักษณ์สามเหลี่ยมสีแดงติดไว้ที่กระจกทุกชั้นเพื่อสามารถเปิดได้ในเวลาฉุกเฉิน การสร้างบ้านเรือน
ที่สามารถป้องกันภัยธรรมชาติ (ภูเขาไฟระเบิด แผ่นดินไหว พายุไต้ฝุ่น) ได้เป็นอย่างดี คนญี่ปุ่นมี
การเตรียมความพร้อมที่สามารถรองรับกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นแบบปัจจุบันทันด่วนได้อย่างดียิ่ง

๖. การจัดการด้านผังเมืองและการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว ตรงเวลา นักท่องเที่ยว
สามารถท่องเที่ยวในญี่ปุ่นได้ง่ายด้วยแผนเที่ยวเพียงฉบับเดียวเพราะจะแบ่งย่านธุรกิจ ย่านการค้า
ห้างสรรพสินค้า ที่อยู่อาศัยไว้อย่างชัดเจน โดยคนญี่ปุ่นส่วนมากพักอาศัยอยู่ตามเขตชานเมืองจะนิยม
โดยสารรถไฟไฟฟ้าใต้ดินเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่แบบไปเช้า-เย็นกลับเพราะสะดวกรวดเร็วและตรง
เวลาสามารถกำหนดโปรแกรมการเดินทาง การนัดหมายเจรจาธุรกิจการค้าได้อย่างทันทั่วทั้งที่
คนญี่ปุ่นเป็นคนตรงต่อเวลามากถ้านัดหมายกับใครไว้ต้องไปตามนัดเพราะเขาถือเรื่องเวลาเป็นสิ่งสำคัญ

ด้านเศรษฐกิจ

ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับสองของโลก รองจากประเทศสหรัฐอเมริกา ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่น จะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของโลก ภายหลังจากที่ประเทศญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้มีการฟื้นฟูเศรษฐกิจครั้งใหญ่ โดยเฉพาะการเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจหลายองค์การทำให้ญี่ปุ่นได้เริ่มมีบทบาทและเข้ามีส่วนร่วม ในการค้าเสรีหลายฝ่ายระหว่างประเทศ ญี่ปุ่นได้พยายามดำเนินมาตรการหลายอย่างเพื่อเปิดตลาดการค้าของตน ทำให้ประเทศญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญในด้านการค้าการเงิน เศรษฐกิจและเทคโนโลยี ซึ่งนับว่าระยะเวลาเพียง ๒๐ ปี หลังจากแพ้สงคราม ญี่ปุ่นก็ฟื้นตัวจากความเสียหายอันเกิดจากสงครามได้เกือบจะสมบูรณ์

ร้านค้าต่าง ๆ ในญี่ปุ่น

เงินเยนของญี่ปุ่น

สภาพเศรษฐกิจทั่วไป

เงินตรา หน่วยเงินตราของญี่ปุ่นคือ เยน (YEN) ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยเงินหลักหนึ่งในสามของโลก ซึ่งมีตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ เยน, ๕,๐๐๐ เยน, ๑,๐๐๐ เยน, ๕๐๐ เยน, ๑๐๐ เยน, ๑๐ เยน, ๕ เยน, และ ๑ เยน

อุตสาหกรรม จะเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นไปที่การผลิต กล่าวคือมีการนำเข้าวัตถุดิบ (โดยเฉพาะน้ำมันดิบและแร่เหล็ก) เพื่อนำไปใช้ในการผลิตรถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์ เพื่อส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันญี่ปุ่นได้ส่งออกผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นปริมาณมากที่สุด

ญี่ปุ่นมีชื่อเสียงในด้านเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องเสียง เครื่องเล่นวีดีโอ กล้องถ่ายรูป และคอมพิวเตอร์

เกษตรกรรมและป่าไม้ พื้นที่ของประเทศญี่ปุ่นประมาณร้อยละ ๓๓ เป็นพื้นที่ที่ใช้ทำเกษตรกรรม โดยเฉพาะการปลูกพืชและเลี้ยงปศุสัตว์ พืชที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว (ข้าวและข้าวสาลี) ผัก (มันฝรั่ง หัวผักกาด และกระหล่ำปลี) ผลไม้ (สาลี่ ส้มจีน และแตงโม) ส่วนปศุสัตว์ที่สำคัญ ได้แก่ วัว ไก่ หมู นม และไข่

เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรของญี่ปุ่นมีน้อย ทำให้ญี่ปุ่นต้องนำเข้าผลิตผลทางการเกษตรมากที่สุดประเทศหนึ่งของโลก แต่อย่างไรก็ตาม การเกษตรของญี่ปุ่นมีประสิทธิภาพที่ดี เพราะว่าเกษตรกรญี่ปุ่นทำงานหนักและใช้ที่ดินที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นเกิดประโยชน์สูงสุด

ส่วนพื้นที่ที่ที่เหลือประมาณร้อยละ ๖๗ จะเป็นป่าไม้ ซึ่งป่าไม้นี้เป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจญี่ปุ่น เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นประเทศที่เป็นเกาะ และต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างระมัดระวัง ป่าไม้ญี่ปุ่นประกอบด้วยต้นไม้หลากหลายพันธุ์ เพราะความแตกต่างของภูมิอากาศตามสภาพหมู่เกาะ พันธุ์ไม้ที่มีอยู่ทั่วไป ได้แก่ สนซีดาร์ สนไซเพรส ไซปรีส ฮอร์สเชสนัท มะเดื่อ และการบูร

นอกจากนี้ ป่าไม้ยังเป็นธุรกิจสำคัญของญี่ปุ่นมาหลายศตวรรษ คือ มีการนำเอาไม้มา สร้างวังและวัด โดยเฉพาะในเมืองเกียวโตซึ่งเป็นเมืองหลวงเก่าของญี่ปุ่น เคยเป็นที่ประทับของสมเด็จพระจักรพรรดิญี่ปุ่นมานานกว่า ๑,๐๐๐ ปี และมีวัดอยู่เป็นจำนวนมากมาย คือมีมากกว่า ๑,๕๐๐ วัด รวมถึงศาลเจ้า และพิพิธภัณฑ์อีกหลายแห่งที่สร้างขึ้นด้วยไม้ นอกจากนี้ไม้เพียงแต่ใช้ไม้สำหรับก่อสร้าง ยังรวมถึงกระดาษเครื่องเรือนและผลิตภัณฑ์อุปโภคบริโภคอื่น ๆ ที่ทำมาจากไม้ ทำให้ในปัจจุบันญี่ปุ่นต้องนำเข้าไม้ถึงร้อยละ ๗๙.๕ ของการใช้ไม้ด้วย

วัดน้ำใส

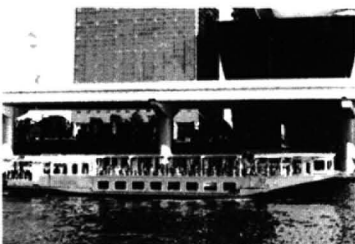

การประมง การประมงเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักของญี่ปุ่น เนื่องจากปลาจะเป็นองค์ประกอบสำคัญของอาหารญี่ปุ่น ญี่ปุ่นมีเรือประมงขึ้นทะเบียนมากกว่า ๔๐๐,๐๐๐ ลำ นอกจากปลาที่จับได้ประมาณปีละ ๖.๖๘๓ ล้านตันแล้ว ยังมีปลาและหอยอีก ๑.๓๘ ล้านตัน อย่างไรก็ตามแม้ว่าอุตสาหกรรมอาหารทะเลของญี่ปุ่นจะเติบโตอย่างมาก แต่ญี่ปุ่นก็ต้องนำเข้าปลาที่จับมาจากทั่วโลกถึงร้อยละประมาณ ๕๐ ของปริมาณที่บริโภค โดยเฉลี่ยแล้วปริมาณปลาทั้งหมดนี้ทำให้คนญี่ปุ่นบริโภคปลาคนละประมาณ ๓๘ กิโลกรัมต่อปี

อาหารทะเลของญี่ปุ่น

การพลังงาน ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีทรัพยากรจำกัด จึงต้องพึ่งพาการนำเข้าพลังงาน สัดส่วนการนำเข้าปริมาณมากที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมหรือน้ำมัน นอกจากน้ำมันดิบแล้ว ญี่ปุ่นยังใช้พลังงานจากถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ พลังงานนิวเคลียร์ ไฟฟ้าพลังน้ำ ผลจากการใช้พลังงานจากแหล่งต่าง ๆ มากขึ้นนี้ทำให้ระดับการพึ่งพาน้ำมันลดลง ซึ่งตามการคาดการณ์เกี่ยวกับการจัดหาพลังงานในระยะยาวโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านพลังงาน โดยคาดว่าในปี ๒๕๕๓ ญี่ปุ่นจะใช้น้ำมันร้อยละ ๔๗.๒ รองลงมาคือ พลังงานนิวเคลียร์ร้อยละ ๑๗.๔ ถ่านหินร้อยละ ๑๔.๙ ก๊าซธรรมชาติร้อยละ ๑๓.๐ ไฟฟ้าพลังน้ำและพลังงานอื่น ๆ ร้อยละ ๗.๕

การค้า ญี่ปุ่นทำการค้ากับเกือบทุกประเทศทั่วโลก โดยไม่มีการขาดดุลการค้าแก่ประเทศใด ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประเทศในสหภาพยุโรป จีน และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างไรก็ตาม ประมาณร้อยละ ๒๗ ของการส่งออกทั้งหมด ญี่ปุ่นนั้นส่งไปยังสหรัฐอเมริกา ขณะที่ร้อยละประมาณ ๒๒ ของการนำเข้าก็เข้ามาจากสหรัฐอเมริกาเช่นกัน

สินค้าออกที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรกล และอุปกรณ์ต่าง ๆ รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จากโลหะเหล็กและเหล็กกล้า สิ่งทอ และเครื่องบริโภค

สินค้าเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ผลิตภัณฑ์อาหาร วัตถุดิบต่าง ๆ

การลงทุน การลงทุนของประเทศญี่ปุ่นในต่างประเทศ จะเป็นการลงทุนโดยเปิดบริษัท โรงงาน และสำนักงานต่าง ๆ ทั่วโลก โดยที่กว่าครึ่งหนึ่งของการลงทุนเหล่านี้จะเป็นการลงทุนในประเทศแถบอเมริกาเหนือ ยุโรป เอเชีย และลาตินอเมริกา ส่วนการลงทุนจากต่างประเทศในญี่ปุ่นก็มีหลายบริษัท โดยเฉพาะการลงทุนในสาขาเครื่องจักรกล เคมี โลหะ อาหาร และการสื่อสาร

การขนส่ง การขนส่งนั้นก็มีบริการในญี่ปุ่น ตั้งแต่จักรยานไปจนถึงชินคันเซ็น (รถไฟหัวกระสุน) หนึ่งในรถไฟที่เร็วที่สุดในโลก ทางด่วนเป็นเส้นทางเชื่อมโยงที่สำคัญที่สุดของระบบการขนส่ง ถนนในญี่ปุ่นมีความยาวรวมกันเกือบ ๑.๑๕ ล้านกิโลเมตร และส่วนใหญ่มีถนนความยาวรวมเกือบสามกิโลเมตรสำหรับพื้นที่ ทุก ๆ ตารางกิโลเมตร หรือโดยคร่าว ๆ เป็นสองเท่าของฝรั่งเศสและอังกฤษ และเป็นสี่เท่าครึ่งของสหรัฐอเมริกา

รถไฟชินคันเซ็น

รถไฟในญี่ปุ่นเป็นระบบขนส่งที่มีประสิทธิภาพมาก รถไฟจะเดินรถตามตารางเวลาที่หนาแน่น และตรงเวลา รถไฟชินคันเซ็นเชื่อมระหว่างเมืองใหญ่ที่สำคัญบางเมือง จากฮากาตะในคิวชู ถึง โมริโอกะในทางตอนเหนือของฮอนชู ความเร็วสูงสุดที่รถไฟชินคันเซ็นสามารถแล่นได้คือ ๓๐๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง และใช้เวลาเพียงสองชั่วโมงครึ่งในการเดินทางระยะทาง ๕๕๒.๖ กิโลเมตร ระหว่างสถานีโตเกียวและสถานีโอซากา รถไฟชินคันเซ็นสายโตโคโดและชันโย มีการเดินรถระหว่างเมืองถึง ๕๒๘ เที่ยวต่อวัน รถไฟชินคันเซ็นสายโตโฮกุและยามางาตะมี ๒๐๖ เที่ยวต่อวัน สายโจเอ็งมี ๙๖ เที่ยวต่อวัน และสายโฮคุริคุมี ๕๖ เที่ยวต่อวัน

นอกจากรถด่วนหัวกระสุนแล้ว ยังมีรถไฟและรถใต้ดินเป็นเครือข่ายการเดินทางเชื่อมโยงเข้าออกเมืองใหญ่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ มีรถใต้ดิน ๓๖ สายให้บริการใน ๑๐ เมืองใหญ่ของญี่ปุ่น มีประชาชนมากกว่า ๗.๒๖ ล้านคนใช้บริการรถใต้ดินของโตเกียวทุกวัน บนขานขาลาสถานีจะมีการตีเส้นแสดงจุดที่ประตูรถเปิดเมื่อรถไฟจอด ในเวลาเร่งด่วนรถไฟจะมีผู้โดยสารแน่นมาก นอกจากนี้ ญี่ปุ่นมีสนามบินนานาชาติหลายแห่ง และมีสายการบินซึ่งบินระหว่างประเทศญี่ปุ่นกับนานาชาติเฉลี่ยสัปดาห์ละ ๑,๗๙๖ เที่ยวบิน สนามบินภายในประเทศซึ่งมีจำนวนมากก็มีเที่ยวบินขึ้นลงหนาแน่นเช่นกัน โดยยอดเฉลี่ยการมีเครื่องบินลงวันละ ๒,๑๑๒ เที่ยวบิน เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นประเทศเกาะสนามบินเหล่านี้จึงมีบทบาทสำคัญเป็นพิเศษในการเชื่อมญี่ปุ่นกับประเทศอื่นในโลก

ปัจจุบันการเดินทางไปมาระหว่างเกาะใหญ่สี่เกาะของญี่ปุ่นสามารถทำได้ทั้งทางบกทางทะเลและทางอากาศ เกาะฮอนชูเชื่อมติดต่อกับเกาะฮอกไกโดด้วยอุโมงค์ยาวที่สุดในโลก และเชื่อมต่อกับชิโกกุโดยสะพานข้ามทะเลเซโตะ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานด้านเศรษฐกิจ

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจของญี่ปุ่น ได้รับความสำเร็จอย่างสูงเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในโลก เนื่องจากพื้นฐานทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นดี สามารถผลิตสินค้าได้มากทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ด้วยต้นทุนที่ถูกทำให้สามารถส่งออกสินค้ามากกว่านำเข้าสินค้าเป็นสัดส่วนที่มากขึ้นทุก ๆ ปี จึงได้เปรียบดุลการค้ากับทุกประเทศ

๒. สังคมญี่ปุ่นจะเป็นสังคมของชนชั้นกลาง ประชากรจำนวนประมาณร้อยละ ๙๐ ของจำนวนประชากรญี่ปุ่นจะอยู่ในกลุ่มชนชั้นกลาง สิ่งที่ทำให้ญี่ปุ่นมีชนชั้นกลางมากกว่าชนชั้นอื่น เนื่องจากคนส่วนใหญ่มีงานทำที่แน่นอนจึงไม่ค่อยมีปัญหาการว่างงานจึงทำให้ญี่ปุ่นไม่ค่อยมีคนจน นอกจากนี้ประชากรส่วนใหญ่ของญี่ปุ่นมักนิยมมีบุตรน้อย ภาระในการเลี้ยงดูบุตรจึงน้อยลงไปด้วย ทำให้มีเงินไว้ใช้จ่ายอย่างเพียงพอ

๓. การเก็บภาษีของญี่ปุ่น จะมีความยุติธรรมในการเสียภาษีเพราะว่าคนที่มียรายได้สูงจะถูกเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า คนที่รวยจริง ๆ ก็จะถูกเก็บภาษีเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ในทางเศรษฐกิจจะพบว่าคนรวยก็ไม่ได้ถึงกับรวยมาก ส่วนคนจนก็ไม่ถึงกับอดตาย ทำให้ไม่เกิดปัญหาความเลื่อมล้ำในรายได้ไม่มีช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนมากนัก

๔. การปฏิบัติตนในทางเศรษฐกิจระหว่างคนรวยกับคนจนไม่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่แล้วจะเสมอกัน อย่างเช่น การแต่งกาย หรือการกินอยู่ คนรวยและคนจนมักไม่ชอบแสดงออกในชีวิตประจำวันแบบเปิดเผยมากนัก ทำให้บางครั้งไม่สามารถแยกแยะได้ว่าคนไหนเป็นคนรวย คนไหนเป็นคนจน

๕. การนำเข้าผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมหรือน้ำมันของญี่ปุ่นส่วนใหญ่แล้วจะนำมาใช้ในการผลิตรถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการส่งออกเป็นสำคัญ ที่พบก็คือว่าระบบการคมนาคมขนส่งมักจะใช้พลังงานไฟฟ้าหรือพลังงานอื่นมากกว่า เช่น รถไฟฟ้าบนดินและใต้ดิน ส่วนรถยนต์ ก็มีทั้งใช้ระบบไฟฟ้าและระบบที่ใช้ น้ำมันเชื้อเพลิง แต่ส่วนมากจะมีขนาดเล็ก ประหยัดพลังงาน รวมทั้งธุรกิจการค้า น้ำมัน (ปั้มน้ำมัน) ในญี่ปุ่นมีน้อยมาก

จากการที่ญี่ปุ่นมีการรณรงค์ให้ประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิง จะเห็นได้จากชาวญี่ปุ่นนิยมใช้จักรยานเป็นพาหนะหรือไม่ก็เดิน นอกจากนี้การใช้พลังงานด้านอื่น ๆ ทดแทน ทำให้ญี่ปุ่นต้องค้นคว้าเทคโนโลยีที่ประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิงมาใช้ในการผลิตสินค้าต่าง ๆ ไม่ต้องนำเข้า น้ำมันเชื้อเพลิง ต้นทุนการผลิตก็จะต่ำทำให้สินค้ามีราคาถูกลงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ทำให้ญี่ปุ่นขายสินค้าได้เพิ่มขึ้น และสินค้าก็เป็นสินค้าที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของประเทศอื่น ๆ ทั่วไป เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

๖. การทำเกษตรกรรมของญี่ปุ่นมักจะทำเพื่อใช้บริโภคอุปโภคในชีวิตประจำวัน โดยไม่มีการส่งออกต่างประเทศ โดยเฉพาะการปลูกข้าว ผัก และผลไม้ ซึ่งบ้านเรือนของญี่ปุ่น โดยเฉพาะในชานเมืองและชนบท มักจะมีพื้นที่เพาะปลูกพืชเหล่านี้ไว้บริเวณบ้านคล้าย ๆ กับการทำเศรษฐกิจแบบพอเพียงหรือเศรษฐกิจแบบชุมชนพึ่งตนเองนั่นเอง นับว่าเป็นการลดปริมาณการนำเข้าสินค้าประเภทพืชลงได้ในระดับหนึ่ง

๓. ลักษณะการทำงานของญี่ปุ่น มีความน่าสนใจหลายประการอย่างเช่น งานที่เสี่ยงภัย คนญี่ปุ่นจะไม่ทำ มักจะให้ชาวต่างชาติทำ เพราะว่าสวัสดิการของญี่ปุ่นค่อนข้างดี ถ้าหากบุคคลใด ประสบภัยจากการทำงาน รัฐจะต้องรับผิดชอบบุคคลนั้นตลอดไป ถ้าเป็นงานที่ต้องใช้ความละเอียด หรือไม่ใช้แรงงานมากนัก ก็มักจะให้คนสูงอายุเป็นผู้ทำ อย่างเช่น การเก็บเงินค่าทางด่วน การดูแล เรื่องการจราจรในสถานที่ต่าง ๆ หรือการเป็นพนักงานต้อนรับบางแห่ง เช่น ที่รัฐสภา โรงแรมหรือ รีสอร์ทที่พักบางแห่ง นอกจากนี้อาชีพบางอย่างจะได้รับค่าตอบแทนสูง เช่น ครูหรือผู้ใช้แรงงานจะได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าผู้ทำงานในออฟฟิศ รวมทั้งผู้ที่จบปริญญาตรีจะได้รับเงินเดือนค่อนข้างสูงคือ เริ่มต้นที่ ๓๐,๐๐๐ เยน (ประมาณ ๒๕,๐๐๐ บาท) ซึ่งนับว่าเป็นค่าตอบแทนที่สูงมากเมื่อเทียบกับ ประเทศไทย

๔. ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่น ที่ให้มีการผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นบ้าน หรือ One Village, One Product (OVOP) คล้าย ๆ กับ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของไทย โดยผู้ริเริ่มและมีบทบาทสำคัญต่อ OVOP คือ Mr. Morihiko Hiramatsu ผู้ว่าราชการเมืองโอยะตะ ซึ่งได้นำเอาพลังจากภายนอกเข้ามาพัฒนาท้องถิ่น เช่น การสร้างบรรยากาศที่ดีเพื่อดึงดูดเงินลงทุนของบริษัทต่างชาติ ทำให้มีการจ้างงานในท้องถิ่น รวมทั้งการใช้พลังภายในท้องถิ่นที่มีอยู่ มาร่วมกับพลังจากภายนอกเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ ซึ่งนับว่าเป็นส่วนส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นมีงานทำมากขึ้น มีอาชีพเป็นของตนเองสามารถสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและชุมชนท้องถิ่นของตน ซึ่งส่งผลต่อมาตรฐานการครองชีพของประชาชนสูงขึ้นรวมทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจญี่ปุ่นโดยรวมอีกด้วย

ความน่าสนใจประการหนึ่งของผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นบ้านก็คือมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เพื่อบรรจุสินค้าอย่างสวยงามเป็นที่ดึงดูดใจให้ผู้ซื้อมีความสนใจมากขึ้น

๕. เมืองซึชิโอกะเป็นแหล่งผลิตชาเขียวที่ใหญ่ที่สุดของประเทศญี่ปุ่น มีทั้งไร่ชา โรงบ่ม ใบชา และร้านอาหารที่มีการจำหน่ายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับชาเขียวทั้งสิ้น เช่น ลูกอมรสชาเขียว ชาเขียวผสมเห็ดหอม ขนมปังกรอบชาเขียว ขนมโมจิชาเขียว น้ำ-นมรสชาเขียว บะหมี่ชาเขียว เป็นต้น นอกจากการผลิตชาเป็นงานหลักแล้วยังได้นำการท่องเที่ยวเข้ามาเสริมโดยการเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้า

เยี่ยมชมไร่ชา โรงบ่มใบชา และสามารถชิมอาหารที่ทำจากชาเขียวทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ และ
ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวแบบ E-co tourism ได้เป็นอย่างดี

โดยเฉพาะทะเลสาบฮามานาที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาไหลที่ใหญ่ที่สุดมีการพัฒนา
ทะเลสาบให้เป็นจุดพักผ่อนและสามารถชมวิว (Rest Area) และแวะรับประทานอาหารพร้อมซื้อ
ผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากปลาไหล เช่น พาย-คุกกี้หน้าปลาไหล ขนมโมจิ ขนมอบกรอบ ถั่วอบกรอบรส
ปลาไหลย่าง เป็นต้น

๑๐. ประเทศญี่ปุ่นมีร้านขายสินค้ามือสองอยู่ทั่วไป ซึ่งสินค้าแต่ละชนิดจะเป็นสินค้าที่
ยังใช้งานได้และมีคุณภาพ โดยเฉพาะสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและสินค้าระบบดิจิทัล ที่เป็น
เช่นนี้เพราะการทิ้งของเก่าที่ไม่ต้องการใช้งานแล้วจะต้องเสียภาษี ดังนั้นประชาชนชาวญี่ปุ่นจึงนิยมนำ
สินค้าหรือของเก่าเหล่านี้มาขายเพื่อที่จะได้ขายต่อเป็นสินค้ามือสองอีกทอดหนึ่ง

๑๑. ลักษณะประจำชาติของชาวญี่ปุ่น เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการก่อกุล
สนับสนุนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของญี่ปุ่น ตัวอย่างเช่น

ความขยันขันแข็ง จะเห็นว่า คนญี่ปุ่นรักการทำงาน ตั้งแต่เช้าตรู่ไปทำงานและกว่า
จะกลับมามีบ้านก็มืด ถ้าหากทำล่วงเวลาต่อก็คงมืดยิ่งขึ้น บางครั้งถ้างานรีบเร่งต้องเข้าโรงแรม
หรือที่พักใกล้ ๆ ที่ทำงานก็มี หรือบางครั้งก็ต้องมาทำงานในวันอาทิตย์ ไม่ค่อยได้หยุดงาน เหตุนี้
ทำให้ญี่ปุ่นมีช่วงปิดการทำงานเป็นระยะเวลาประมาณ ๑๐ วัน หรือที่เรียกว่า Golden Week เพื่อให้
ได้มีการพักผ่อนหรือท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ความขยันนี้จะปรากฏอยู่ในคนทุกอาชีพแม้แต่
เกษตรกรก็ไม่ยอมปล่อยให้ที่ดินของเขาว่างเปล่ามักจะปลูกพืชตลอดปี หรือแม้แต่พนักงานเสิร์ฟหรือ
พนักงานบริการต่าง ๆ ก็ตั้งใจทำงานในหน้าที่อย่างเต็มที่ ไม่มีระบบการ “ทีบ” เหมือนในต่างประเทศ
ถ้าใครให้ทีบเขาก็จะไม่รับ แสดงให้เห็นถึงความรักที่จะทำงานมากกว่าผลตอบแทนด้านวัตถุอย่างอื่น

ความซื่อสัตย์ เป็นลักษณะที่เด่นชัดอย่างหนึ่งของชาวญี่ปุ่น เพราะว่าชาวญี่ปุ่นจะมี
ศักดิ์ศรีของตนเอง ไม่คดโกง ไม่เบี้ยว หรือขอยืมเงินแล้วไม่ใช้คืน คนญี่ปุ่นไม่ชอบพูดเรื่องเงินเขาจะ
ไม่ถามกันว่าใครมีรายได้เท่าไร เวลาซื้อของก็จะไม่ต่อรองราคาด้วย นอกจากนี้สินค้าแต่ละชนิดจะระบุ
สถานที่ผลิตไว้อย่างชัดเจนว่าผลิตจากประเทศใด นั่นคือจะไม่หลอกผู้ซื้อ ดังนั้นความซื่อสัตย์จึงเป็น

คุณสมบัติอย่างหนึ่งต่อความสำเร็จทางธุรกิจ

การทำงานเป็นทีม เป็นอีกลักษณะหนึ่งที่ส่งเสริมให้ญี่ปุ่นเจริญเร็ว คนต่างชาติที่คบกับคนญี่ปุ่นมานาน ๆ จะลงความเห็นคล้ายกันว่า “คนญี่ปุ่นในระดับบุคคลไม่เก่งเท่าใดนัก แต่เมื่อทำงานเป็นทีมแล้วจะมีพลังมหาศาล” ถ้าพิจารณาดี ๆ แล้วจะพบว่าญี่ปุ่นเน้นการทำงานเป็นกลุ่มไม่เน้นเรื่องความสามารถของแต่ละบุคคล ไม่คิดว่าตนเองเก่ง ดังนั้นระบบการทำงานของคนญี่ปุ่นจึงไม่เน้นการแข่งขันกันเองแต่เน้นการแข่งขันกับองค์กรอื่นทำให้มีความสามัคคีในหมู่คณะ เพื่อที่จะนำองค์กรของตนไปสู่ชัยชนะในธุรกิจ

ด้านสิ่งแวดล้อม

๑. สภาพการณ์ทั่วไป

ด้านภูมิศาสตร์สิ่งแวดล้อม

ญี่ปุ่นมีสภาพทางภูมิศาสตร์ประกอบด้วย เกาะใหญ่น้อยมากมายกว่า ๓,๐๐๐ เกาะ ทอดตัวเป็นรูปโค้งเหมือนพระจันทร์เสี้ยว มีเกาะใหญ่ที่สำคัญ ๔ เกาะ คือ ฮอกไกโด ฮอนชู ชิโกกุ และคีวชู มีความยาวจากเหนือสุดถึงใต้สุดประมาณ ๓,๐๐๐ กิโลเมตร มีพื้นที่รวม ๑๔๗,๒๐๐ ตารางไมล์ ประเทศไทยมีขนาดใหญ่กว่าเท่าครึ่ง ปัจจุบันมีพลเมืองกว่า ๑๒๗ ล้านคน ซึ่งมากกว่าไทยกว่า ๒ เท่า

สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของประเทศญี่ปุ่น สะอาด ปราศจากมลภาวะต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ บริเวณรอบเมืองและตามถนนหนทาง มีการปลูกต้นไม้ไว้มากมาย เพิ่มความร่มรื่น และลดปัญหามลพิษให้กับบ้านเมือง

สภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปของญี่ปุ่น

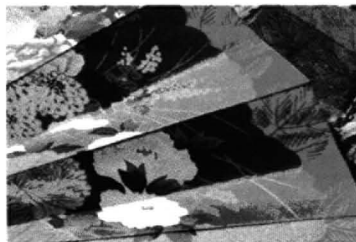
ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

ประเทศญี่ปุ่นได้จัดตั้งสำนักสิ่งแวดล้อม (The Environment Agency) ขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๗๑ เป็นองค์การบริหารส่วนกลางซึ่งมีหน้าที่ป้องกันสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสลดมลภาวะ ในส่วนท้องถิ่นก็ได้มีการจัดตั้งสำนักบริหารเพื่อจัดการกับการป้องกันและสลดมลภาวะในส่วนท้องถิ่นของตนด้วย

ภายในปี ค.ศ. ๑๙๗๑ รัฐบาลได้กำหนดมาตรฐานคุณสมบัติสิ่งแวดล้อมซึ่งครอบคลุมอาณาเขตกว้างขวางทั้งด้านมลภาวะทางอากาศ น้ำ และเสียง ทั้งยังบังคับใช้มาตรฐานควบคุมการปล่อยควัน น้ำทิ้งและเสียง อันจะควบคุมปริมาณของก๊าซพิษ น้ำเสียและเสียงจากโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมาตรฐานควบคุมเหล่านี้มีมาตรการบังคับให้ปฏิบัติตามรวมทั้งบทลงโทษแก่การละเมิดด้วย

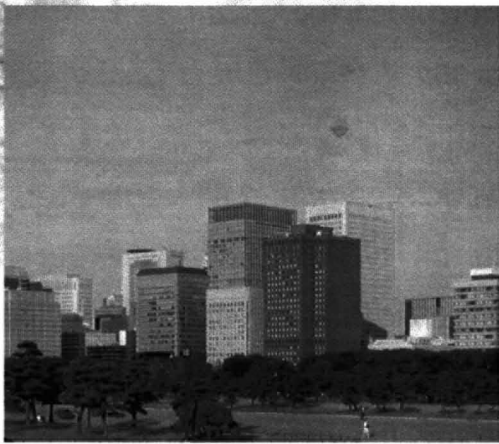
บุคคลและบริษัทซึ่งเกี่ยวข้องกับอันตรายด้านมลภาวะในปัจจุบันมีความรับผิดชอบตามกฎหมายต่อการกระทำของตนและจะต้องดำเนินมาตรการทั้งปวงซึ่งกฎหมายเรียกร้องเพื่อป้องกันและขจัดอันตรายดังกล่าว และจะจัดหาค่าทดแทนที่จำเป็นสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้น ภายใต้หลักการ “ผู้ก่อให้เกิดมลภาวะต้องเป็นผู้จ่าย” ทุกโรงงานกำลังถูกบังคับให้พัฒนาสิ่งประดิษฐ์ทางเทคโนโลยีที่เป็นไปได้ มีราคาประหยัดและมีประสิทธิภาพเพื่อควบคุมมลภาวะ

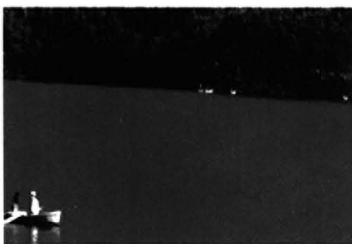
ในพื้นที่ส่วนภูมิภาคได้มีการพิจารณาว่ากฎหมายที่ครอบคลุมทั่วประเทศนั้นมีไม่เพียงพอ จึงได้จัดทำกฎหมายและข้อบังคับส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติมเพื่อเสริมกฎหมายแห่งชาติที่มีอยู่และเพื่อจัดการกับปัญหาส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

ควบคุมปัญหามลภาวะ

ในปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นมีข้อบังคับในการควบคุมการปล่อยควันจากท่อไอเสียรถยนต์ที่เข้มงวดมากทั้งในเรื่องการควบคุมการปล่อยกำมะถัน ไนโตรเจน และคาร์บอนออกไซด์ ในควันที่

ปล่อยจากโรงงาน ซึ่งทำให้ปริมาณซัลเฟอร์ออกไซด์ ในบรรยากาศของเขตเมืองได้ลดลงอย่างสม่ำเสมอและอัตราการเพิ่มขึ้นของการเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับหมอกควันที่เกิดจากการสังเคราะห์ทางเคมีได้ถดถอยลงอย่างมากสังเกตได้จากการตรวจวัดของ ๑๕ สถานีในเมืองที่เสี่ยงต่อมลพิษทางอากาศ ปริมาณเฉลี่ยประจำปีของซัลเฟอร์ไดออกไซด์ในอากาศ ซึ่งเป็นเครื่องชี้ของมลภาวะที่เกิดจากซัลเฟอร์ออกไซด์ได้ลดลงอย่างสม่ำเสมอจากจำนวนสูงถึง ๐.๐๕๔ ส่วนต่อล้านลงเหลือ ๐.๐๑๑ ส่วนต่อล้าน การติดตามขอบเขตของมลภาวะทางบรรยากาศในเขตใกล้เคียงกับถนนที่คับคั่งนั้น รัฐบาลได้ตั้งสถานีตรวจอากาศ ณ จุดที่รถติดอย่างหนักในนครโตเกียว ซึ่งระดับของไนโตรเจนไดออกไซด์ได้แสดงให้เห็นว่าลดต่ำลงอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ รัฐบาลได้ดำเนินการตรวจน้ำในแม่น้ำ ๕๒๖๖ จุดทั่วประเทศอย่างสม่ำเสมอ การตรวจสอบจะมีมาตรฐานที่เข้มงวดอย่างมาก รวมทั้งการตรวจหาสารไซอาโนเจน (Cyanogen) สารฟอสฟอรัสอินทรีย์ (organic phosphorus) กลุ่มสารปรอท (alkyl mercury) และ poly chlorinated biphenyls สารแคดเมียม ๐.๑ มิลลิกรัมต่อน้ำ ๑ ลิตร สารหนู (arsenic) ๐.๐๕ มิลลิกรัมต่อน้ำ ๑ ลิตร และสารตะกั่ว ๐.๑ มิลลิกรัมต่อน้ำ ๑ ลิตร

ในเรื่องมลภาวะทางเสียง ประเทศญี่ปุ่นยังได้วางมาตรฐานที่เข้มงวดสำหรับการปล่อยเสียงจากโรงงาน สถานที่ก่อสร้าง และการจราจร ผู้ประกอบกิจการเหล่านี้ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐบาลส่วนท้องถิ่นที่ให้ปรับปรุงเครื่องไม้เครื่องมือ มาตรฐานสำหรับเขตที่อยู่อาศัยคือ ๕๐ หน่วยระดับความดัง (phons) ในเวลากลางวัน และ ๔๐ หน่วยระดับความดังในเวลากลางคืน

ในปี ค.ศ. ๑๙๗๖ ได้มีการตั้งมาตรฐานสำหรับอันตรายจากการสั่นสะเทือนโดยให้ระดับความสั่นสะเทือนของจราจรบนถนนอยู่ที่ระหว่าง ๖๐-๗๐ เดซิเบล การป้องกันมลภาวะทางเสียงจากการจราจรบนท้องถนนอีกประการหนึ่ง คือ บนถนนสายต่าง ๆ จะมีระบบกันเสียงโดยทำเป็นผนังที่สามารถเก็บเสียงได้ เป็นการป้องกันมิให้เสียงดังไปรบกวนประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณริมทาง

นอกจากนี้ สาธารณูปโภคส่วนใหญ่ที่เป็นพื้นฐานของกิจกรรมด้านอุตสาหกรรมอันได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคมและการขนส่ง ได้รับการจัดสร้างอย่างดียิ่งในประเทศญี่ปุ่น

การถมทะเลเพื่อเป็นพื้นที่ประโยชน์ใช้สอย

ด้วยเหตุที่เป็นประเทศที่มีพลเมืองจำนวนมาก แต่มีพื้นที่จำกัดโดยเฉพาะเมืองที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่ จึงต้องมีการถมทะเลเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย นำขยะและวัสดุเหลือใช้อื่น ๆ แปลงเป็นหุ่นขนาดใหญ่ ลอยน้ำกลางทะเล เช่น สนามบินคันไซ และพื้นที่บางจุดของเขตอุตสาหกรรมซาไกในเมืองโอซาก้า

แท่งเสาสูงคือปล่องของโรงกำจัดขยะเห็นได้
ทั่วไปในเมืองใหญ่ ๆ ของญี่ปุ่น

การกำจัดขยะ

ในประเทศญี่ปุ่นมีการจัดแยกขยะ โดยมีการจัดวางถังขยะแยกประเภทตามวัสดุ ได้แก่ Moeru

Gomi สำหรับขยะที่สามารถเผาได้ อาทิ กระดาษ, ถุงอาหาร ฯลฯ และ Moenai Gomi สำหรับขยะที่ไม่สามารถเผาได้ หรือเป็นพิษต่อมลภาวะ เช่น กระป๋อง, ขวดน้ำ ฯลฯ นอกเหนือจากนี้ก็จะเห็นถึงอื่น ๆ ตั้งวางอยู่ ได้แก่ นิตยสาร, หนังสือ เป็นต้น บางที่การทิ้งขยะก็เป็นการทำบุญอีกแบบเพราะในประเทศญี่ปุ่นก็จะมีพวกไม่มีที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่ง หรือที่เรียกว่า Homeless พวกคนเหล่านี้ก็หากินจากการเก็บขยะ โดยเฉพาะตามสถานีต่าง ๆ จะมีวางถังขยะแยกประเภทเอาไว้ตามชานชาลา มีขยะประเภทต่าง ๆ ที่จะมีคนเหล่านี้ตามเก็บทั้งกระป๋องน้ำ, ขวดน้ำพลาสติกและที่นิยมมากคือ หนังสือการ์ตูน นิตยสารต่าง ๆ ซึ่งเค้าจะนำมาวางขายต่อตามข้างทางในราคาถูกลงแล้วแต่สภาพหนังสือ

สำหรับขยะชิ้นใหญ่ซึ่งไม่สามารถทิ้งในถังขยะได้ เรียกว่า "Sodaigomi" เช่น เฟอร์นิเจอร์ โทรทัศน์ เครื่องซักผ้า เต้าไมโครเวฟ ฯลฯ ตามบ้านในบางพื้นที่ไม่มีรถมารับขยะดังกล่าว จะต้องโทรให้มารับไปหรือสามารถใช้บริการที่เรียกว่า "Chirigami Koukan" จะเป็นรถบรรทุกเล็ก ๆ ที่วิ่งตามหมู่บ้านเพื่อแลกเศษขยะที่จะทิ้งกับของใช้ประจำวัน เช่น ถ้ามีหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารเก่า ๆ สามารถแลกเปลี่ยนเป็นทิชชูหรือกระดาษชำระได้ บริการนี้จะมีตามเขตชนบทและหาได้ยากตามเขตตัวเมือง

การมีแม่น้ำ และลำคลองเพื่อระบายสิ่งสกปรก

ด้วยภูมิศาสตร์ที่เป็นเกาะ และภูเขาแม่น้ำธรรมชาติ และลำคลองที่สร้างขึ้นใหม่ไว้คอยระบายน้ำเสียที่ได้บำบัดแล้วลงสู่ทะเลที่อยู่ใกล้เคียงทำให้บ้านเมืองดูสะอาดเรียบร้อย

แม่น้ำสายต่าง ๆ
ในประเทศญี่ปุ่น

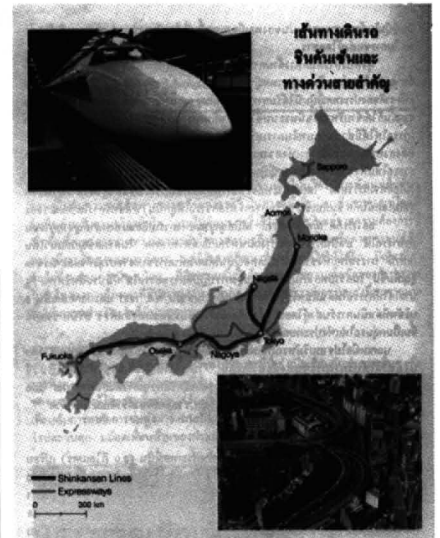
การปลูกต้นไม้เพื่อความร่มรื่น

ในเมืองใหญ่ ๆ มีตึกสิ่งก่อสร้างมากมายทั้งใต้ดิน และบนดิน ญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับต้นไม้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะต้นไม้ประจำชาติ จะปลูกไว้ริมถนนทั่วไป

การเดินทาง

ถึงแม้ญี่ปุ่นเป็นประเทศผู้ผลิตรถยนต์รายใหญ่ของโลก แต่ญี่ปุ่นได้ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก โดยสังเกตได้จากประชาชนชาวญี่ปุ่นจะใช้รถยนต์ที่มีขนาดเล็ก เพื่อเป็น

การประหยัดพลังงาน และเครื่องยนต์ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม รถจะไม่มีควันดำ นอกจากนี้ ระบบขนส่งมวลชนของประเทศญี่ปุ่นมีมากมายทั้งในเมืองใหญ่ และเมืองในชนบท เช่น รถไฟใต้ดิน รถไฟฟ้า รถเมล์ รถไฟความเร็วสูงหรือที่รู้จักกันในชื่อว่า ชินคันเซ็น มีความเร็วสูงสุด ๓๐๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ซึ่งเป็นระบบขนส่งมวลชนที่เอื้อต่อการเดินทาง คนญี่ปุ่นจึงไม่จำเป็นต้องใช้รถยนต์ส่วนตัวเท่าใดนัก

นอกจากคนญี่ปุ่นจะนิยมเดินทางโดยใช้ระบบขนส่งมวลชนของรัฐแล้ว ชาวญี่ปุ่นยังนิยมใช้รถจักรยานและการเดินหากเป็นการเดินทางที่มีระยะทางไม่ไกลนักมากกว่าการใช้รถยนต์ส่วนตัวอีกด้วย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาฐานด้านสิ่งแวดล้อม

๑. สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับใช้เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสังคมของประเทศไทย เช่น การปลูกฝังการสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชนในการรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เด็ก ๆ โดยมีการใช้สื่อที่มีความหลากหลายมาผสมผสานในการเรียนการสอนทำให้เด็กสนใจที่จะเรียนรู้หาสิ่งใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง ดังตัวอย่างที่ปราสาทนิจิโจ (ปราสาทนินดิงเกล) ของตระกูลโตกุกาวา ปราสาททองและวัดน้ำใส เมืองเกียวโตจะมีรถทัวร์นำเด็กจากหลายโรงเรียนมาเยี่ยมชมพร้อมทั้งคุณครูได้บรรยายให้ความรู้ควบคู่กับการนำชมด้วยตนเองทำให้เด็กสามารถซักถามในสิ่งที่ตนเองสนใจกับคุณครูได้ทันทีและจะจดจำได้มากกว่าอ่านแต่เพียงเอกสาร หรือตำราเพียงอย่างเดียว การประดิษฐ์คิดค้นรถยนต์เพื่อประหยัดน้ำมันและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยการใช้รถยนต์ขนาดเล็กเพื่อประหยัดน้ำมันและที่จอดรถเพราะในประเทศญี่ปุ่นก่อนที่จะซื้อรถยนต์ได้นั้นต้องมีพื้นที่สำหรับจอดรถเสียก่อน และน้ำมันมีราคาแพงมากจึงนิยมขี่จักรยาน หรือใช้บริการโดยสารรถไฟใต้ดินมากกว่า การนำขยะไซรีไซเคิลโดยการอัดเป็นแท่งเพื่อมาถมขยายพื้นที่ทำสนามบิน เช่น สนามบินโอซาก้า

๒. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของญี่ปุ่นที่สามารถลดปัญหามลภาวะเป็นพิษได้เป็นอย่างดีเช่น การปลูกต้นไม้ที่เป็นสัญลักษณ์ของชาติตามสถานที่ราชการ ถนนหนทาง ที่สาธารณะอื่น ๆ ตลอดจนบ้านเรือนประชาชนทั่วไป เพื่อความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของชาติ (เมืองเกียวโตมีการปลูกต้นแปะก๊วย ต้นทิว ต้นซากุระบริเวณริมถนนเหมือน ๆ กันทุกเส้นทางและในบริเวณวัดจะนิยมปลูกต้นเมเปิ้ล) นอกจากนี้การปลูกต้นไม้ไว้เรียงรายทั่วทั้งเมืองนี้ยังทำให้อากาศสดชื่นและร่มรื่น

๓. ประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจากการไปศึกษาดูงานสภาพแวดล้อมบริเวณเขาฟูจิ จะสังเกตเห็นได้ว่าการอนุรักษ์ธรรมชาติไว้อย่างสมบูรณ์ เทือกเขาฟูจิอุดมไปด้วยต้นไม้หลากหลายชนิดที่ทำให้เขาฟูจิสวยงามตลอดทั้งปี การเดินทางขึ้นเขาฟูจิสามารถเดินทางได้โดยรถยนต์หรือรถบัส ระหว่างสองข้างทางจะมีต้นไม้ใหญ่ขึ้นอยู่มากมาย บางแห่งที่เป็นแนวหินหรือหินจะมีตาข่ายปิดคลุมอยู่ เพื่อป้องกันมิให้ดินถล่มลงมา และมีระบบการระบายน้ำที่ไหลลงจากภูเขาโดยทำท่อน้ำหรือทางน้ำไหลตลอดบริเวณเชิงเขา เพื่อป้องกันน้ำกัดเซาะดินจากภูเขาลงมาจนอาจเกิดอันตรายต่อประชาชนได้

นอกจากนี้สิ่งซึ่งแสดงถึงการอนุรักษ์ความเป็นธรรมชาติบริเวณเขาฟูจิอีกประการหนึ่งคือการไม่สร้างกระเช้าเพื่อขึ้นไปบนเขา แต่จะสนับสนุนให้มีการปีนเขาแทน การปีนเขานั้นมีประโยชน์มากเพราะได้ออกกำลังกาย ได้รับอากาศบริสุทธิ์ ทำให้สดชื่นและร่างกายแข็งแรง ทะเลสาบที่อยู่รายรอบเขาก็คงความงามตามธรรมชาติ ถึงแม้ว่าจะมีบ่อกำเนิดอยู่ในบริเวณใกล้เคียง และบริเวณรอบ ๆ ทะเลสาบจะไม่มีการตั้งร้านอาหารหรือธุรกิจใด ๆ ที่เป็นการทำลายธรรมชาติ แสดงให้เห็นว่าประเทศญี่ปุ่นมีการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมไว้ได้อย่างดีเยี่ยม

๔. ระบบกำจัดขยะของญี่ปุ่น จะมีการแยกขยะเป็นประเภทต่าง ๆ อย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการนำไปทำลาย หรือนำไปรีไซเคิล และในการทิ้งขยะประชาชนชาวญี่ปุ่นจะคำนึงถึงการแยกขยะเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงไม่มีการทิ้งขยะผิดประเภท

๕. จากการที่ญี่ปุ่นมีระบบขนส่งมวลชนที่มีประสิทธิภาพ และครบครัน ทำให้ประชากรชาวญี่ปุ่นไม่จำเป็นต้องใช้รถยนต์ส่วนตัว ก็สามารถเดินทางได้โดยสะดวกสบาย และรวดเร็ว แต่หากชาวญี่ปุ่นคนใดจำเป็นต้องใช้รถยนต์ส่วนตัวก็จะใช้รถยนต์ขนาดเล็กและเครื่องยนต์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ชาวญี่ปุ่นยังนิยมใช้รถจักรยาน และการเดินด้วยเท้าแทน เป็นการช่วยลดจำนวนรถยนต์และลดปัญหามลพิษได้

๖. ประเทศญี่ปุ่นไม่มีปัญหาคนเร่ร่อน และคนขอทาน เนื่องจากรัฐมีนโยบายจัดให้คนเหล่านั้นอยู่เป็นสัดส่วนโดยอยู่ในเต็นท์สีน้ำเงินที่จัดไว้อย่างเป็นระเบียบและมีการตรวจโรคให้ทุกวันอาทิตย์ ทำให้สภาพแวดล้อมของประเทศญี่ปุ่นมีระเบียบ สะอาด และปลอดภัย

ปัญหาในประเทศญี่ปุ่น

๑. คนญี่ปุ่นมักจะเป็นคนเก็บกดทำให้การแก้ไขปัญหาของเขาค่อนข้างรุนแรง เช่น การแข่งขันทางการศึกษาสูงจึงทำให้เด็กเกิดความเครียดและหาทางออกโดยการฆ่าตัวตายเมื่อไม่ประสบความสำเร็จในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ การนับถือลัทธิหรือความเชื่อที่เป็นอันตรายและส่งผลร้ายต่อผู้อื่น เช่น ลัทธิโอมชินริเกียว ที่ใช้แก๊สพิษคร่าชีวิตผู้โดยสารรถไฟใต้ดินตายหมู่ การนัดหมายของเด็กวัยรุ่นผ่านทางอินเทอร์เน็ตเพื่อฆ่าตัวตายหมู่ในรถยนต์โดยการปิดกระจกรถทั้งหมดและจุดเตาไฟเพื่อสูดดมแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์จนหมดลมหายใจซึ่งเป็นความเชื่อในลัทธิบางอย่าง ทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นต้องเพิ่มมาตรการอย่างเข้มงวดในการรักษาความปลอดภัย และฟื้นฟูสภาพจิตใจเด็กเยาวชนเพื่อไม่ให้เกิดความเครียด จะเห็นได้จากสถาบันอุดมศึกษาต่างก็ใช้วิธีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนเพื่อชักชวนให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานไปศึกษาในต่างจังหวัดที่มีสภาพแวดล้อมใกล้ชิดธรรมชาติ การเรียนการสอนไม่เคร่งเครียดและกำลังได้รับความนิยมจากผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้นทุกปี

๒. การมีพื้นที่อย่างจำกัดทำให้พื้นที่ในการอยู่อาศัย การเพาะปลูก เกษตรกรรม อุตสาหกรรมมีความแออัดและพื้นที่มีราคาแพง เช่น คนญี่ปุ่นนิยมอาศัยอยู่ในคอนโดมากกว่าบ้าน เพราะบ้านมีราคาแพงมากหลังละประมาณ ๗-๑๐ ล้านบาท และมีการใช้พื้นที่ใช้สอยให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในย่านกินซ่าจะมีพื้นที่แพงที่สุดในโลกทำให้ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านหมอฟัน ฯลฯ มักจะเช่าอยู่บนอาคารสูงเนื่องจากมีราคาเช่าถูกกว่าชั้นล่าง แต่ในพื้นที่ที่จำกัดนั้นคนญี่ปุ่นรู้จักการจัดการพื้นที่ได้อย่างดี มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกครบครัน ทั้งอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ระบบรักษาความปลอดภัยในอาคารสูง ต่างจากประเทศไทยที่มีพื้นที่มากกว่าแต่การนำไปใช้ประโยชน์ยังน้อยอยู่ ขาดการวางแผนและความเป็นระเบียบแบบแผนในการจัดวางผังเมืองที่ดี เช่น เมืองโตโยต้าจะเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่ผลิตรถยนต์เพียงอย่างเดียว มีการจัดเมืองต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ และพยายามหาจุดเด่นมาเป็นจุดขายให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างดี เช่น เมืองชิซุโอกะเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงในการผลิตโบซา และการปลูกส้ม ทำให้เกิดการแปรรูปผลิตภัณฑ์นานาชนิด พร้อมทั้งได้รับการส่งเสริมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ควบคู่กัน

๓. ปัญหาเศรษฐกิจ เช่น ค่าครองชีพในประเทศญี่ปุ่นสูงมากทำให้คนญี่ปุ่นหันไปท่องเที่ยวต่างประเทศมากกว่าเพราะค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวถูกกว่า และสินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาแพง ในปัจจุบันคนญี่ปุ่นที่มีรายได้น้อยนั้นสามารถอยู่ได้ด้วยราย ๑๐๐ เยน ที่กำลังได้รับความนิยมในหมู่คนญี่ปุ่นและนักท่องเที่ยวมาก และบางเมืองจะมีร้านขายสินค้ามือสอง (Hand Off) ขายเสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ นานาชนิดที่มีคุณภาพ

คนญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเงินเหลือเก็บแต่รัฐบาลจะรับเลี้ยงเมื่อเกษียณอายุเพราะได้เก็บภาษีจากคนทำงานในอัตราสูง นักท่องเที่ยวต่างประเทศโดยเฉพาะเอเชียไม่ค่อยนิยมไปเที่ยวญี่ปุ่นมากนักเนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวสูงมากเมื่อเทียบเท่ากับการท่องเที่ยวในแถบยุโรป และการท่องเที่ยวในญี่ปุ่นส่วนใหญ่ใช้ภาษาญี่ปุ่นทั้งนั้น ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อเจรจา หรือเอกสารข้อมูลต่าง ๆ เท่าที่ควร เพราะคนญี่ปุ่นไม่นิยมพูดภาษาอังกฤษยกเว้นตามเมืองใหญ่ ๆ เช่น โตเกียว นักท่องเที่ยวจึงต้องฝึกหัดพูดภาษาญี่ปุ่นให้ได้บ้างก่อนที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวญี่ปุ่น

